

UNIwersYTET
TECHNOLOGICZNO-HUMANISTYCZNY
im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu

PROGRAM STUDIÓW
KIERUNKU

PEDAGOGIKA SPECJALNA w zakresie:

Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną
Edukacja i terapia osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu

JEDNOLITE STUDIA MAGISTERSKIE
O PROFILU OGÓLNOAKADEMICKIM

PROWADZONE W FORMIE STACJONARNEJ I NIESTACJONARNEJ

Radom 2023 r.

Spis treści

I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA STUDIÓW	3
1. Nazwa kierunku studiów	3
2. Klasyfikacja ISCED	3
3. Poziom studiów	3
4. Poziom PRK.....	3
5. Profil studiów	3
6. Dyscyplina naukowa	3
7. Procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdej z dyscyplin	3
8. Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	3
II. KIERUNKOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ.....	3
2.1. Tabela odniesień kierunkowych efektów uczenia się do uniwersalnych charakterystyk pierwszego stopnia określonych w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji oraz charakterystyk drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 tej ustawy w ZSK	3
2.2. Tabela pokrycia charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się przez kierunkowe efekty uczenia się (KEU).	8
III. OPIS PROGRAMU STUDIÓW	27
1. Forma studiów	27
2. Liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów	27
3. Liczba semestrów	27
4. Plan studiów	27
5. Opis poszczególnych przedmiotów.....	27
6. Matryca efektów uczenia się	27
7. Sumaryczne wskaźniki ilościowe charakteryzujące program studiów	27
8. Praktyka.....	33
9. Forma zakończenia studiów	36

I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA STUDIÓW

1. **Nazwa kierunku studiów**
Pedagogika specjalna
2. **Klasyfikacja ISCED**
0113
3. **Poziom studiów**
jednolite studia magisterskie
4. **Poziom PRK**
7
5. **Profil studiów**
ogólnoakademicki
6. **Dyscyplina naukowa**
Pedagogika
7. **Procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdej z dyscyplin**
Pedagogika 100%
8. **Tytuł zawodowy nadawany absolwentom**
magister

II. KIERUNKOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

2.1. Tabela odniesień kierunkowych efektów uczenia się do uniwersalnych charakterystyk pierwszego stopnia określonych w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji oraz charakterystyk drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 tej ustawy w ZSK

KIERUNKOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ				
Nazwa kierunku studiów: Pedagogika specjalna Poziom studiów: jednolite studia magisterskie Poziom kwalifikacji (PRK): 7 Profil studiów: ogólnoakademicki Dyscyplina naukowa: pedagogika (dziedzina nauk społecznych) 100%				
Lp.	Symbol kierunkowych efektów uczenia się (KEU)	Opis efektów uczenia się dla kierunku Absolwent po ukończeniu kierunku studiów zna i rozumie (W) potrafi (U) jest gotów do (K):	Uniwersalne charakterystyk i pierwszego stopnia efektów uczenia się (U) symbol	Charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 7 PRK (S) symbol
WIEDZA (W)				
1.	K_W01	Zna i rozumie podstawy filozofii wychowania i aksjologii pedagogicznej, specyfikę głównych środowisk wychowawczych i procesów w nich zachodzących.	P7U_W	P7S_WG

2.	K_W02	Zna i rozumie klasyczne i współczesnych teorii rozwoju człowieka, wychowania, uczenia się i nauczania lub kształcenia, socjalizacji oraz różnorodnych uwarunkowań tych procesów.	P7U_W	P7S_WG
3.	K_W03	Zna i rozumie źródła i miejsce pedagogiki specjalnej w nauce oraz jej przedmiotowe i metodologiczne powiązania z dziedzinami nauk społecznych, humanistycznych oraz medycznych i nauk o zdrowiu.	P7U_W	P7S_WG
4.	K_W04	Zna i rozumie zakresy pedagogiki specjalnej.	P7U_W	P7S_WG
5.	K_W05	Zna i rozumie koncepcje rehabilitacji, edukacji, resocjalizacji i terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz różnorodne uwarunkowania tych procesów.	P7U_W	P7S_WG
6.	K_W06	Zna i rozumie metodologię badań naukowych stosowanych w dziedzinach nauk humanistycznych i nauk społecznych, w szczególności zasady projektowania i prowadzenia badań naukowych w zakresie pedagogiki specjalnej, oraz postulat wieloparadygmatyczności.	P7U_W	P7S_WG
7.	K_W07	Zna i rozumie metodologiczne założenia i zasady oraz etyczne normy projektowania i realizacji badań naukowych w zakresie pedagogiki specjalnej.	P7U_W	P7S_WG P7S_WK
8.	K_W08	Zna i rozumie zasady i normy etyczne obowiązujące w zakresie rehabilitacji, edukacji, terapii i resocjalizacji.	P7U_W	P7S_WG P7S_WK
9.	K_W09	Zna i rozumie współczesne podejście do problemów uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i wynikające z niego nowe formy edukacji, w tym integracyjna i włączająca.	P7U_W	P7S_WG
10.	K_W10	Zna i rozumie system kształcenia specjalnego w kontekście systemu kształcenia powszechnego.	P7U_W	P7S_WG
11.	K_W11	Zna i rozumie organizację i metodyki kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w systemie integracyjnym i włączającym, w szczególności modele współpracy pedagogów specjalnych z nauczycielami, specjalistami, rodzicami lub opiekunami, oraz modele indywidualizacji lekcji, efektywne strategie nauczania i uniwersalnego projektowania zajęć.	P7U_W	P7S_WG
12.	K_W12	Zna i rozumie merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia zajęć – zgodnie z wybranym zakresem pedagogiki specjalnej.	P7U_W	P7S_WG
13.	K_W13	Zna i rozumie podstawy funkcjonowania i patologie aparatu mowy oraz zasady efektywnego posługiwania się narządem mowy.	P7U_W	P7S_WG

14.	K_W14	Zna i rozumie procesy komunikowania interpersonalnego i społecznego oraz ich prawidłowości i zakłócenia.	P7U_W	P7S_WG
15.	K_W15	Zna i rozumie zasady udzielania pierwszej pomocy.	P7U_W	P7S_WG
16.	K_W16	Zna i rozumie pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego.	P7U_W	P7S_WK
17.	K_W17	Zna uwarunkowania prawne, ekonomiczne związane z działalnością zawodową, w tym z rozwojem indywidualnej przedsiębiorczości.	P7U_W	P7S_WK
18.	K_W18	Rozumie wpływ społecznych i cywilizacyjnych zmian na styl życia społeczności lokalnej, regionalnej, krajowej, światowej.	P7U_W	P7S_WK
UMIEJĘTNOŚCI (U)				
1	K_U01	Potrafi wykorzystywać i integrować wiedzę z zakresu pedagogiki specjalnej oraz powiązanych z nią dyscyplin naukowych w celu analizy problemów rehabilitacyjnych, edukacyjnych, terapeutycznych i resocjalizacyjnych.	P7U_U	P7S_UW
2	K_U02	Potrafi rozpoznawać i interpretować zjawiska społeczne, ukazując ich powiązania z różnymi zakresami pedagogiki specjalnej, dziedzinami nauk społecznych, humanistycznych oraz medycznych i nauk o zdrowiu.	P7U_U	P7S_UW
3	K_U03	Potrafi rozróżniać orientacje metodologiczne w badaniach naukowych w zakresie pedagogiki, formułować cele i problemy badawcze, stosować dobór adekwatnych metod i technik, konstruować narzędzia badawcze, opracowywać, prezentować i interpretować wyniki badań, wyciągać wnioski, wskazywać kierunki dalszych badań w obrębie wybranego zakresu pedagogiki specjalnej.	P7U_U	P7S_UW P7S_UU
4	K_U04	Potrafi diagnozować złożone sytuacje rehabilitacyjne, edukacyjne, terapeutyczne i resocjalizacyjne, projektować i prowadzić zajęcia z uwzględnieniem specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów.	P7U_U	P7S_UW
5	K_U05	Potrafi wykorzystywać aktualne koncepcje psychologiczne i pedagogiczne w planowaniu, realizacji, monitorowaniu i ewaluacji procesu wychowania i nauczania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	P7U_U	P7S_UW
6	K_U06	Potrafi wykorzystywać na podstawowym poziomie wiedzę psychologiczną i na poziomie rozszerzonym wiedzę pedagogiczną oraz pozyskiwać dane do analizowania zachowań, procesów i zjawisk w obszarze rehabilitacji, edukacji, terapii i resocjalizacji.	P7U_U	P7S_UW

7	K_U07	Potrafi prowadzić zajęcia w grupie zróżnicowanej, indywidualizować zadania, dostosowywać metody i treści do potrzeb i możliwości uczniów, w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, oraz wykorzystywać zasady i metody indywidualnego projektowania zajęć.	P7U_U	P7S_UW P7S_UO P7S_UU
8	K_U08	Potrafi wdrażać efektywne programy zwiększające umiejętności poznawcze i kompetencje społeczne uczniów oraz programy poprawiające integrację rówieśniczą uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	P7U_U	P7S_UW P7S_UO P7S_UU
9	K_U09	Potrafi pracować w zespole, pełniąc w nim różne role, podejmowania i wyznaczania zadań, współpracy z nauczycielami, specjalistami, rodzicami i opiekunami uczniów.	P7U_U	P7S_UW PS7_UK P7S_UO
10	K_U10	Potrafi analizować własne działania pedagogiczne, dydaktyczne, wychowawcze, opiekuńcze i rehabilitacyjne, wskazywać obszary wymagające modyfikacji, eksperymentowania i wdrażania działań innowacyjnych.	P7U_U	P7S_UW P7S_UO P7S_UU
11	K_U11	Potrafi projektować i prowadzić zajęcia oraz dokonywać ich ewaluacji – zgodnie z wybranym zakresem pedagogiki specjalnej.	P7U_U	P7S_UW P7S_UO P7S_UU
12	K_U12	Potrafi poprawnie posługiwać się językiem polskim oraz poprawnie i adekwatnie do wieku uczniów posługiwać się specjalistyczną terminologią.	P7U_U	P7S_UW PS7_UK
13	K_U13	Potrafi posługiwać się aparatem mowy zgodnie z zasadami emisji głosu.	P7U_U	P7S_UW PS7_UK
14	K_U14	Potrafi udzielać pierwszej pomocy.	P7U_U	P7S_UW P7S_UO
15	K_U15	Potrafi współpracować z członkami zespołów badawczych na każdym etapie projektowania i realizacji badań naukowych.	P7U_U	P7S_UO PS7_UK
16	K_U16	Potrafi samodzielnie rozwijać wiedzę oraz umiejętności pedagogiczne z wykorzystaniem różnych źródeł, w tym obcojęzycznych, i technologii.	P7U_U	P7S_UU
17	K_U17	Potrafi twórczo korzystać z teorii dotyczących rozwoju człowieka, socjalizacji, wychowania, nauczania-uczenia się oraz krytycznie je oceniać.	P7U_U	P7S_UW P7S_UU
18	K_U18	Potrafi wyszukiwać, analizować i użytkować informacje ze źródeł w języku obcym na poziomie B2+ oraz w wyższym stopniu w zakresie specjalistycznej terminologii związanej z kierunkiem studiów.	P7U_U	PS7_UK
19	K_U19	Potrafi tworzyć spójne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym na poziomie B2+	P7U_U	PS7_UK

		oraz w wyższym stopniu w zakresie specjalistycznej terminologii związanej z kierunkiem studiów.		
KOMPETENCJE SPOŁECZNE (K)				
1	K_K01	Jest gotów do posługiwania się uniwersalnymi zasadami i normami etycznymi w działalności zawodowej, kierując się szacunkiem dla każdego człowieka.	P7U_K	P7S_KR
2	K_K02	Jest gotów do budowania relacji opartej na wzajemnym zaufaniu między wszystkimi podmiotami procesu wychowania i kształcenia, w tym rodzicami lub opiekunami uczniów, oraz włączania ich w działania sprzyjające efektywności edukacyjnej;	P7U_K	P7S_KO
3	K_K03	Jest gotów do komunikowania się i współpracy z otoczeniem oraz aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania edukacyjne, rehabilitacyjne, terapeutyczne i resocjalizacyjne.	P7U_K	P7S_KO
4	K_K04	Jest gotów do porozumiewania się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk i o różnej kondycji emocjonalnej, dialogowego rozwiązywania konfliktów oraz tworzenia dobrej atmosfery dla komunikacji w klasie szkolnej i poza nią.	P7U_K	P7S_KO P7S_KK
5	K_K05	Jest gotów do rozpoznawania specyfiki środowiska lokalnego i regionalnego oraz ich wpływu na funkcjonowanie uczniów, a także podejmowania współpracy na rzecz dobra uczniów i tych środowisk.	P7U_K	P7S_KO
6	K_K06	Jest gotów do działania na rzecz poprawy jakości działania przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty;	P7U_K	P7S_KO P7S_KK
7	K_K07	Jest gotów do pracy w zespole, pełnienia w nim różnych ról oraz współpracy z nauczycielami, pedagogami, specjalistami, rodzicami lub opiekunami uczniów i innymi członkami społeczności szkolnej i lokalnej.	P7U_K	P7S_KO P7S_KK
8	K_K08	Jest gotów do doceniania tradycji i dorobku badań naukowych w zakresie pedagogiki specjalnej oraz ich kontynuacji i poszerzania o nowe obszary i procedury badawcze.	P7U_K	P7S_KR P7S_KK
Σ	Ilość efektów: W-18 U-19, K-8			

2.2. Tabela pokrycia charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się przez kierunkowe efekty uczenia się (KEU).

Lp.	Charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 7 PRK (S) symbol	Kierunkowe efekty uczenia się (KEU) symbol
WIEDZA (W)		
1	P7S_WG	K_W01, K_W02, K_W03, K_W04, K_W05, K_W06, K_W07, K_W08, K_W09, K_W10, K_W11, K_W12, K_W13, K_W14, K_W15
2	P7S_WK	K_W07, K_W08, K_W16, K_W17, K_W18
UMIEJĘTNOŚCI (U)		
3	P7S_UW	K_U01, K_U02, K_U03, K_U04, K_U05, K_U06, K_U07, K_U08, K_U09, K_U10, K_U11, K_U12, K_U13, K_U14, K_U17
4	P7S_UK	K_U9, K_U12, K_U13, K_U15, K_U18, K_U19
5	P7S_UO	K_U07, K_U08, K_U09, K_U10, K_U11, K_U14
6	P7S_UU	K_U3, K_U7, K_U8, K_U10, K_U11, K_U16, K_U17,
KOMPETENCJE SPOŁECZNE (KS)		
7	P7S_KK	K_K04, K_K06, K_K07, K_K08,
8	P7S_KO	K_K02, K_K03, K_K04, K_K05, K_K06, K_K07
9	P7S_KR	K_K01
Σ	<i>P7S_WG – pokrycie przez 15 KEU</i> <i>P7S_WK – pokrycie przez 5 KEU</i> <i>P7S_UW – pokrycie przez 15 KEU</i> <i>P7S_UK – pokrycie przez 6 KEU</i> <i>P7S_UO – pokrycie przez 6 KEU</i> <i>P7S_UU – pokrycie przez 7 KEU</i> <i>P7S_KK – pokrycie przez 4 KEU</i> <i>P7S_KO – pokrycie przez 6 KEU</i> <i>P7S_KR – pokrycie przez 1 KEU</i>	

3. Tabela szczegółowych efektów uczenia się określonych w standardach kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela pedagoga specjalnego

Symbol szczegółowych efektów uczenia się	Opis szczegółowych efektów uczenia się określonych w standardach kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela pedagoga specjalnego
B. Przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne	
B1. Ogólne przygotowanie psychologiczne	
	W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
B.1.W1.	podstawowe pojęcia psychologii: procesy poznawcze, spostrzeganie, odbiór i przetwarzanie informacji, proces mowy, myślenie i rozumowanie, uczenie się i pamięć, rolę uwagi, emocje i motywacje w procesach regulacji zachowania, zdolności i uzdolnienia; psychologię różnic indywidualnych – różnice w zakresie inteligencji, temperamentu, osobowości i stylu poznawczego;
B.1.W2.	proces rozwoju ucznia w okresie dzieciństwa, adolescencji i wczesnej dorosłości: rozwój fizyczny, motoryczny i psychoseksualny; rozwój procesów poznawczych (myślenia, mowy, spostrzegania, uwagi, pamięci); rozwój społeczno-emocjonalny i moralny; zmiany fizyczne i psychiczne w okresie dojrzewania; normę rozwojową; rozwój w kontekście wychowania; dysharmonie i zaburzenia rozwojowe u uczniów; zaburzenia zachowania; zagadnienia nieśmiałości i nadpobudliwości;
B.1.W3.	teorię spostrzegania społecznego i komunikacji: zachowania społeczne i ich

	uwarunkowania, sytuację interpersonalną, zagadnienia empatii, zachowań asertywnych, agresywnych i uległych, postaw, stereotypów, uprzedzeń, stresu i radzenia sobie z nim, porozumiewania się ludzi w instytucjach; reguły współdziałania; procesy komunikowania się; style komunikowania się uczniów i nauczyciela; zasady porozumiewania się emocjonalnego w klasie i w sytuacjach konfliktowych; bariery w komunikowaniu się, w szczególności w klasie; różne formy komunikowania się – autoprezentację, aktywnesłuchanie, efektywne nadawanie, komunikację niewerbalną; wpływ mediów na zmiany współczesnej komunikacji oraz na proces wychowawczy;
B.1.W4.	proces uczenia się: modele uczenia się – koncepcje klasyczne i współczesne ujęcia, metody i techniki uczenia się, trudności w uczeniu się, ich przyczyny i strategie ich przezwycięzania, metody i techniki identyfikacji oraz wspomagania rozwoju uzdolnień i zainteresowań, techniki i metody usprawniania komunikacji z uczniem oraz między uczniami.
	W zakresie umiejętności absolwent potrafi:
B.1.U1.	obserwować procesy rozwojowe uczniów;
B.1.U2.	obserwować zachowania społeczne i ich uwarunkowania;
B.1.U3.	skutecznie i świadomie komunikować się;
B.1.U4.	porozumieć się w sytuacji konfliktowej;
B.1.U5.	rozpoznawać bariery i trudności uczniów w procesie uczenia się, komunikowania się oraz w funkcjonowaniu społecznym, w tym uwarunkowane czynnikami środowiskowymi;
B.1.U6.	rozpoznawać potrzeby psychospołecznego wsparcia ucznia;
B.1.U7.	identyfikować potrzeby ucznia w rozwoju uzdolnień i zainteresowań;
B.1.U8.	radzić sobie ze stresem i stosować strategie radzenia sobie z trudnościami;
B.1.U9.	zaplanować, na podstawie świadomej autorefleksji, działania na rzecz rozwoju zawodowego.
	W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
B.1.K1.	ciągłego doskonalenia swojej wiedzy merytorycznej;
B.1.K2.	poszukiwania nowych zasobów wzbogacających treści nauczania.
B2.Ogólne przygotowanie pedagogiczne	
	W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
B.2.W1.	pedagogikę jako dyscyplinę naukową: umiejscowienie pedagogiki wśród dziedzin nauk społecznych i humanistycznych, zakresy pedagogiki, paradygmaty pedagogiczne, podstawowe pojęcia pedagogiczne, w tym wychowania, kształcenia, edukacji i samowychowania;
B.2.W2.	podstawowe teorie pedagogiczne, w tym nurty i kierunki, oraz konteksty normatywne, personalistyczne i społeczne w pedagogice; zagadnienia pedagogiki autorytarnej i nieautorytarnej, emancypacji i krytyczności w naukach o wychowaniu oraz antypedagogiki;
B.2.W3.	uwarunkowania edukacji, miejsca powstawania relacji edukacyjnych, kultury, ideologii, zagadnienie ekonomii w kontekście edukacji, zmiany i wyzwania edukacyjne XXI wieku;
B.2.W4.	funkcje wychowania, proces wychowania, jego strukturę, właściwości i dynamikę; zagadnienia przymusu i swobody w wychowaniu, wychowania jako wspomagania rozwoju, wychowania adaptacyjnego i emancypacyjnego, podmiotowości w wychowaniu; podstawowe środowiska wychowawcze: rodzinę, grupę rówieśniczą i szkołę; style i postawy wychowawcze; konteksty wychowania; źródła i przejawy kryzysu współczesnego wychowania; style wychowania;
B.2.W5.	proces planowania pracy pedagogicznej: cel, formy, środki i metody kształcenia; sposoby konstruowania pracy pedagogicznej nakierowanej na cel; zagadnienie ukrytego programu szkoły;
B.2.W6.	formy aktywności dziecka, w tym naukę i zabawę; zagadnienia rozwoju zainteresowań, poszerzania autonomii i samodzielności;

B.2.W7.	zagadnienia związane ze szkołą jako instytucją wychowawczą: środowisko społeczne klasy i szkoły, autokratyzm i demokrację w szkole, ukryty program szkoły, postawy nauczycieli i uczniów, pracę z grupą rówieśniczą, tworzenie klimatu wychowawczego w klasie i w szkole, metody wychowawcze i ich skuteczność, problematykę umiejętności i trudności wychowawczych, konfliktów w klasie i w rodzinie, błędów wychowawczych, granic i mierników oddziaływań wychowawczych, kryzysu szkoły, zasad współpracy rodziny i szkoły oraz szkoły ze środowiskiem pozaszkolnym;
B.2.W8.	zagadnienia związane z zawodem nauczyciela: role zawodowe nauczyciela, wzór osobowy, postawę i kunszt nauczycielski, powinności nauczyciela i rozwój zawodowy, program wewnętrzny nauczyciela, przygotowanie zawodowe nauczyciela, etykę nauczycielską, zasady odpowiedzialności prawnej opiekuna, nauczyciela i wychowawcy, konieczność doksztalcania i doskonalenia zawodowego jako warunków awansu zawodowego, problem stresu i wypalenia zawodowego nauczycieli – przyczyny, symptomy, strategie zaradcze, choroby związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela i profilaktykę w tym zakresie;
B.2.W9.	działania profilaktyczne w szkole: konstruowanie klasowych i szkolnych programów wychowawczo-profilaktycznych, promocję i ochronę zdrowia uczniów; diagnozę nauczycielską w kontekście działań profilaktycznych; zagadnienie pomocy psychologiczno-pedagogicznej – regulacje prawne, formy i zasady udzielania wsparcia;
B.2.W10.	proces adaptacji dziecka w przedszkolu i ucznia w szkole – rolę przedszkola, szkoły i rodziny; zagadnienia dojrzałości szkolnej, przygotowania dziecka do nauki w szkole oraz obowiązku szkolnego;
B.2.W11.	rolę kontaktów społecznych ucznia, w tym w grupie rówieśniczej, koleżeństwa, przyjaźni konfliktów wśród uczniów; rolę osób znaczących i autorytetów; zagadnienia zmiany autorytetów, kryzysu autorytetu nauczyciela, rodzica i opiekuna, buntu okresu dorastania i jego funkcji; zagrożenia w wychowaniu młodzieży; podkultury młodzieżowe;
B.2.W12.	cel pracy opiekuńczo-wychowawczej z dziećmi w przedszkolu i uczniami w szkole na różnych etapach edukacyjnych; istotę programu wychowawczego; zagadnienia edukacji zdrowotnej, bezpieczeństwa dzieci w przedszkolu i uczniów w szkole oraz poza nimi (zajęcia terenowe, wycieczki); potrzebę ochrony zdrowia dziecka, w tym zdrowia psychicznego; znaczenie edukacji dla bezpieczeństwa i dbałości o bezpieczeństwo własne oraz innych;
B.2.W13.	doradztwo zawodowe: proces wspomaganie ucznia w projektowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej, metody i techniki określania potencjału ucznia; znaczenie przygotowania uczniów do samokształcenia, pracy nad własnym rozwojem oraz do aktywnego uczestnictwa w rynku pracy; pojęcia rynku edukacyjnego i rynku pracy, drogi rozwoju zawodowego; znaczenie uczenia się przez całe życie.
	W zakresie umiejętności absolwent potrafi:
B.2.U1.	rozpoznawać sytuacje zagrożeń w przedszkolu, szkole lub placówce systemu oświaty;
B.2.U2.	rozpoznawać i identyfikować style i nurty wychowania w praktyce edukacyjnej i w działaniach opiekuńczo-wychowawczych;
B.2.U3.	zaprojektować podstawowe zajęcia opiekuńczo-wychowawcze;
B.2.U4.	zaprojektować działania profilaktyczne w przedszkolu, szkole lub placówce systemu oświaty;
B.2.U5.	zaprojektować ścieżkę własnego rozwoju zawodowego;
B.2.U6.	formułować oceny etyczne związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela;
B.2.U7.	nawiązywać współpracę z nauczycielami oraz ze środowiskiem pozaszkolnym.
	W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
B.2.K1.	okazywania empatii dzieciom i uczniom potrzebującym wsparcia i pomocy;
B.2.K2.	profesjonalnego rozwiązywania konfliktów w klasie szkolnej i grupie wychowawczej;
B.2.K3.	samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej;
B.2.K4.	współpracy z nauczycielami w celu doskonalenia swojego warsztatu pracy.
B3.Praktyki zawodowe	

	W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
B.3.W1.	specyfikę przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty, w której jest odbywana praktyka, w szczególności: zadania opiekuńczo-wychowawcze, organizację pracy, zakresy zadań pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz rodzaj prowadzonej dokumentacji i program realizacji doradztwa zawodowego uwzględniający treści wynikające z przepisów dotyczących doradztwa zawodowego;
B.3.W2.	zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole lub placówce systemu oświaty i poza nimi.
	W zakresie umiejętności absolwent potrafi:
B.3.U1.	zaobserwować funkcjonowanie dziecka, ucznia i nauczyciela w życiu przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty;
B.3.U2.	dokonać analizy i interpretacji zaobserwowanych lub doświadczonych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych.
	W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
B.3.K1.	skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych i nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy.
C2.Przygotowanie psychologiczne do pracy z dziećmi i uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	
	W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
C.2.W1.	psychologiczne uwarunkowania rozwoju dzieci i uczniów: środowisko rozwoju – strukturę i konsekwencje, czynniki zakłócające proces rozwoju, konsekwencje niepunktualności wydarzeń życiowych, mechanizm adaptacji i trudności przystosowawczych, zaburzenia i opóźnienia rozwojowe, wyzwania rozwojowe, koncepcje jakości życia i dobrostanu;
C.2.W2.	psychologiczne uwarunkowania kształcenia dzieci i uczniów: proces uczenia się w kontekście specjalnych potrzeb edukacyjnych, uwarunkowania i konsekwencje motywacji do uczenia się i osiągnięć, powodzenia i niepowodzenia szkolne – przyczyni skutki; koncepcję zrównoważonego rozwoju; sytuację szkolną ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; psychologiczne mechanizmy przebiegu i oceny efektów procesu uczenia się uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; sposoby identyfikacji uzdolnień ucznia; zagadnienie pomocy psychologicznej dla ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; sposoby wspomagania osób pracujących z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
C.2.W3.	podstawy psychologii wychowawczej i psychoprofilaktyki: proces wychowawczy w kontekście wyzwań rozwojowych dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, psychologiczne wymiary interakcji wychowawczej oraz strategii oddziaływań wychowawczych, wychowanie do wartości i odpowiedzialności, kształtowanie postaw prospołecznych, kompetencje emocjonalno-społeczne (rozwój, zakłócenia, diagnoza, warunki i możliwości kształtowania), źródła niedostosowania społecznego i diagnozę jego ryzyka, psychologiczne konsekwencje zaniedbań środowiskowych, trudności wychowawcze i adaptacyjne wynikające ze zmiany środowiska życia, założenia profilaktyki uniwersalnej i selektywnej, postawy i style wychowawcze;
C.2.W4.	podstawy psychologii klinicznej dzieci i młodzieży: pojęcie normy, normalności i zdrowia, zaburzenia zdrowia psychicznego w okresie dzieciństwa i dorastania, specyfikę zaburzeń okresu dzieciństwa i adolescencji, w tym emocjonalnych i behawioralnych, całościowe zaburzenia rozwoju, uwarunkowania problemów klinicznych w rozwoju dzieci i młodzieży; problematykę stresu i sytuacji kryzysowych oraz sposoby radzenia sobie z nimi, psychologicznych następstw doświadczeń traumatycznych, w tym choroby przewlekłej lub niepełnosprawności, psychologicznych aspektów zaburzeń komunikacji językowej, psychologicznych metod diagnozy problemów związanych ze zdrowiem, chorobą i niepełnosprawnością; formy pomocy psychologicznej w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych;

C.2.W5.	podstawy psychologii rehabilitacji: zagadnienia niepełnosprawności i rehabilitacji, niepełnosprawności w kontekście zdrowia, niepełnosprawności z perspektywy rozwojowej, potrzeb dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami i chorobami przewlekłymi, psychologicznych konsekwencji niepełnosprawności fizycznej i intelektualnej oraz choroby przewlekłej, problemów życiowych i możliwości rozwojowych dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami oraz z chorobami przewlekłymi; istotę i psychospołeczne konsekwencje widocznej i niewidocznej niepełnosprawności lub choroby przewlekłej; psychologiczne mechanizmy postrzegania własnej niepełnosprawności i choroby przewlekłej; zagadnienie niepełnosprawności choroby przewlekłej w kontekście obrazu siebie i społecznego postrzegania dzieci i młodzieży; procesy stereotypizacji, stygmatyzacji i automarginalizacji; psychospołeczną adaptację do życia z niepełnosprawnością i chorobą przewlekłą – zmiany rozwojowe, istotę i uwarunkowania satysfakcjonującej jakości życia; pozytywne aspekty rozwojowe w kontekście niepełnosprawności i choroby przewlekłej; zewnętrzne i wewnętrzne zasoby w rozwijaniu potencjału dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością lub chorobą przewlekłą; tradycyjne i współczesne podejścia w rehabilitacji osób z niepełnosprawnością i chorobą przewlekłą; znaczenie udziału w rehabilitacji osób z niepełnosprawnością – pojęcie samotroski i partnerstwa w procesie oddziaływań terapeutyczno-rehabilitacyjnych; formy wsparcia psychologicznego dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami i chorobami przewlekłymi; zasady wspomagania rozwoju twórczości i zainteresowań.
	W zakresie umiejętności absolwent potrafi:
C.2.U1.	analizować zjawiska, zależności, związki i problemy zachodzące w obszarze procesu nauczania-uczenia się dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, odwołując się do wiedzy psychologicznej;
C.2.U2.	omówić psychologiczny kontekst procesu wychowania dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
C.2.U3.	opisać przebieg procesu psychospołecznej adaptacji do życia z niepełnosprawnością i chorobą przewlekłą w kontekście uzyskania satysfakcjonującej jakości życia, odwołując się do wybranych koncepcji psychologicznych;
C.2.U4.	identyfikować zewnętrzne i wewnętrzne zasoby kluczowe w rozwijaniu potencjału dzieci i uczniów z niepełnosprawnością lub chorobą przewlekłą.
	W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
C.2.K1.	korzystania z wiedzy z zakresu psychologii rehabilitacji i niepełnosprawności w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii psychologów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemów;
C.2.K2.	prezentowania właściwej postawy wobec dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
C3.Przygotowanie pedagogiczne do pracy z dziećmi i uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	
	W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
C.3.W1.	podstawowe problemy pedagogiki specjalnej jako nauki interdyscyplinarnej: pojęcia, cele, zadania, zasady i zakres, historyczny kontekst opieki i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością i niedostosowanych społecznie w ujęciu historycznym; współczesne tendencje w pedagogice specjalnej; wspólne i swoiste problemy osób z różnymi niepełnosprawnościami (od mikrodeficytów centralnego układu nerwowego po całościowe zaburzenia w rozwoju), niedostosowanych społecznie lub uzdolnionych; skalę i dynamikę zjawiska niepełnosprawności w Polsce i na świecie; systemy kształcenia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w Polsce i innych państwach; zasady wyrównywania szans edukacyjnych; system kształcenia pedagogów specjalnych;

C.3.W2.	zakresy pedagogiki specjalnej: surdopedagogikę, tyflopedagogikę edukację i rehabilitację osób z niepełnosprawnością intelektualną, pedagogikę resocjalizacyjną, pedagogikę korekcyjną (terapię pedagogiczną), pedagogikę leczniczo-terapeutyczną;
C.3.W3.	regulacje prawne w zakresie kształcenia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i zasady orzekania w tym zakresie; zasady organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej; aspekty klasyfikowania i oceniania uczniów;
C.3.W4.	specyfikę pracy opiekuńczo-wychowawczej, rehabilitacyjnej, resocjalizacyjnej i socjoterapeutycznej: zasady, metody i formy opieki oraz wychowania; zasady działalności placówek rehabilitacyjnych, resocjalizacyjnych i socjoterapeutycznych z uwzględnieniem problemów związanych z ich funkcjonowaniem; zagadnienia poradnictwa edukacyjno-zawodowego, opieki zdrowotnej, edukacji zdrowotnej i seksualnej;
C.3.W5.	sytuację rodziny dziecka i ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi: koncepcje adaptacji rodziny w kontekście niepełnosprawności lub choroby przewlekłej dziecka i ucznia, problemy adaptacji, utrudnienia życiowe, wsparcie społeczne; uwarunkowania specyfiki pracy z rodziną dziecka i ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, założenia i metody wspierania rodziny tego dziecka w całym cyklu jego życia; możliwości wspierania funkcjonowania dziecka i ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w rodzinie; zagadnienia relacji między rodziną dziecka i ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi a specjalistami.
	W zakresie umiejętności absolwent potrafi:
C.3.U1.	identyfikować i interpretować złożone zjawiska i systemy wsparcia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, ukazując ich powiązania z różnymi zakresami pedagogiki specjalnej i dziedzinami nauk społecznych, humanistycznych, medycznych i nauk o zdrowiu;
C.3.U2.	dokonać krytycznej analizy systemów wsparcia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, wykorzystując wybrane aktualne ujęcia koncepcyjne;
C.3.U3.	poddać analizie zachowania, procesy i zjawiska dotyczące psychospołecznych potrzeb członków rodzin dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
C.3.U4.	wyjaśnić i określić czynniki moderujące zróżnicowanie rodzin z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w zależności od rodzaju zaburzenia u dziecka lub ucznia i stylu radzenia sobie rodziców lub opiekunów z tymi zaburzeniami;
C.3.U5.	rozpoznać i zinterpretować potrzeby rodziny z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w odniesieniu do konkretnych problemów rodziny;
C.3.U6.	zaprojektować proces wspierania rodziny z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
	W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
C.3.K1.	organizowania kształcenia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zgodnie z przepisami prawa;
C.3.K2.	przestrzegania zasad etyki w pracy z dziećmi i uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
C.3.K3.	ciągłego dokształcania zawodowego;
C.3.K4.	przyjęcia odpowiedzialności za własne przygotowanie do pracy z rodziną dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
C4.Przygotowanie pedagogiczne do pracy z osobami dorosłymi z niepełnosprawnościami	
	W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
C.4.W1.	potrzeby człowieka dorosłego z niepełnosprawnością: wspólne i swoiste potrzeby osób z niepełnosprawnościami w zakresie opieki, pielęgnacji i wsparcia, możliwości i ograniczenia w realizacji autonomii, potrzeby psychoseksualne osób z niepełnosprawnościami – formy realizacji, indywidualne i społeczne uwarunkowania problemu, potrzeby zdrowotne osób z niepełnosprawnościami, w tym w zakresie zdrowia seksualnego, oraz osobowe i strukturalne uwarunkowania ich realizacji;

C.4.W2.	instytucjonalne i pozainstytucjonalne formy opieki i wsparcia osób dorosłych z niepełnosprawnościami: instytucje opiekuńcze i alternatywne formy życia w Polsce i innych państwach (domy pomocy społecznej, mieszkalnictwo chronione, asysta osobista); przykładowe programy realizowane w Polsce i innych państwach ukierunkowane na realizację potrzeb osób dorosłych z niepełnosprawnościami; indywidualne i społeczne znaczenie normalizacji i społecznego uczestnictwa życia dorosłych z niepełnosprawnościami; zagrożenia procesu normalizacji z perspektywy osoby z niepełnosprawnością; rolę rodziny w realizacji specjalnych potrzeb wynikających z niepełnosprawności; potrzeby rodzin generacyjnych dorosłych osób z niepełnosprawnościami; uwarunkowania i znaczenie procesu planowania opieki w rodzinach generacyjnych; zadania realizowane przez główne stowarzyszenia i organizacje działające w Polsce i innych państwach na rzecz osób z niepełnosprawnościami;
C.4.W3.	zagadnienie rodziny prokreacji osoby dorosłej z niepełnosprawnością: znaczenie rodziny prokreacji w kontekście normalizacji życia osoby z niepełnosprawnością; trudności i potrzeby wsparcia w zakresie realizacji funkcji i zadań; system wsparcia rodzin prokreacyjnych osób z niepełnosprawnościami; osobiste i społeczne uwarunkowania ról rodzicielskich i małżeńskich osób z niepełnosprawnościami;
C.4.W4.	problematykę aktywności zawodowej osób dorosłych z niepełnosprawnościami: doradztwo zawodowe, system przygotowania do pracy osób dorosłych z niepełnosprawnościami, formy zatrudnienia tych osób w Polsce i innych państwach (zatrudnienie wspierane, chronione i socjalne), prawno-organizacyjne, środowiskowe i osobowe uwarunkowania aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami, zakres, specyfikę i dynamikę zatrudniania osób z niepełnosprawnościami w Polsce i innych państwach, zagadnienie przeciwdziałania dyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w sferze zatrudnienia;
C.4.W5.	zagadnienia związane z aktywnością kulturalną i sportową osób dorosłych z niepełnosprawnościami: ich osiągnięcia w zakresie kultury, sztuki i sportu, rehabilitacyjne znaczenie udziału w kulturze, sztuce i sporcie, osobowe, środowiskowe i prawno-organizacyjne bariery w dostępie do udziału w kulturze, sztuce i sporcie;
C.4.W6.	znaczenie udziału osób dorosłych z niepełnosprawnościami w życiu obywatelskim i projektowania przestrzeni informacyjnej i materialnej, z uwzględnieniem zróżnicowanych możliwości intelektualnych, sensorycznych i ruchowych odbiorców;
C.4.W7.	proces starzenia się i starość w warunkach długotrwałej niepełnosprawności: specyfikę starzenia się na tle specjalnych potrzeb związanych z niepełnosprawnością intelektualną i fizyczną, osobowe i środowiskowe uwarunkowania pomyślnego starzenia się osób z długotrwałą niepełnosprawnością; instytucjonalne i pozainstytucjonalne wsparcie osób starzejących się i starych z niepełnosprawnościami w Polsce i innych państwach; system opieki i wsparcia osób starszych z niepełnosprawnościami;
C.4.W8.	szczególne problemy osób dorosłych z niepełnosprawnościami i ich rodzin, w tym zagadnienie przemocy wobec osób dorosłych z niepełnosprawnościami; problem przemocy w kontekście formalnych i nieformalnych relacji opiekuńczych; koncepcję vulnerability oraz jej praktyczne implikacje w zakresie systemu edukacji, rehabilitacji i wsparcia osób z niepełnosprawnościami; zachowania dewiacyjne i pseudodewiacyjne w kontekście niepełnosprawności intelektualnej; problem marginalizacji i wykluczenia społecznego osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.
	W zakresie umiejętności absolwent potrafi:
C.4.U1.	rozpoznawać i interpretować złożone problemy społeczne dorosłych osób z niepełnosprawnościami, ukazując ich powiązania z różnymi obszarami andragogiki specjalnej;
C.4.U2.	analizować procesy i zjawiska dotyczące funkcjonowania dorosłych i starszych osób z niepełnosprawnościami, wykorzystując aktualną wiedzę teoretyczną z zakresu andragogiki specjalnej;

C.4.U3.	analizować własne działania pedagogiczne i wskazywać obszary wymagające modyfikacji oraz wdrażania działań innowacyjnych w pracy z dorosłymi i starszymi osobami z niepełnosprawnościami;
C.4.U4.	zaprojektować program wsparcia dorosłych osób z niepełnosprawnościami.
	W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
C.4.K1.	zachowania zasad etyki zawodowej;
C.4.K2.	ciągłego poszerzania wiedzy w celu własnego rozwoju zawodowego.
C5.Dydaktyka specjalna	
	W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
C.5.W1.	dydaktykę specjalną jako naukę teoretyczną i empiryczną, klasyfikację dydaktyki specjalnej na dydaktyki szczegółowe; dydaktykę specjalną w kontekście porównawczym i interdyscyplinarnym;
C.5.W2.	konceptje i systemy dydaktyczne kształcenia specjalnego;
C.5.W3.	organizację procesu kształcenia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi: zasady, metody, proces kształcenia w aspekcie trudności związanych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi dzieci i uczniów z różnymi zaburzeniami w rozwoju, zasady ewaluacji i efektywność podejmowanych działań edukacyjnych.
	W zakresie umiejętności absolwent potrafi:
C.5.U1.	projektować zajęcia edukacyjne, stosować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów z zakresu dydaktyki specjalnej;
C.5.U2.	indywidualizować zadania, dostosowywać metody i treści nauczania do potrzeb dzieci i uczniów, zwiększać umiejętności poznawcze, kompetencje społeczne i integrację rówieśniczą;
C.5.U3.	pracować w zespole, pełniąc w nim różne role, podejmować i wyznaczać zadania, planować i realizować złożone działania pedagogiczne.
	W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
C.5.K1.	odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością dydaktyczną;
C.5.K2.	wykazywania cech refleksyjnego praktyka, świadomego znaczenia profesjonalizmu w pracy zawodowej;
C.5.K3.	samosdoskonalenia.
C6.Diagnostyka w pedagogice specjalnej	
	W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
C.6.W1.	podstawy, cele, założenia, obszary i cechy diagnozy;
C.6.W2.	procedury badań diagnostycznych i eksperymentalnych w pedagogice specjalnej – analizy jakościowe i ilościowe;
C.6.W3.	przydatność metod diagnostycznych w ocenie specyfiki zaburzeń w rozwoju;
C.6.W4.	wybrane metody oceny funkcjonowania edukacyjnego, fizycznego, psychicznego i społecznego dzieci i uczniów oraz czynników środowiskowych wpływających na to funkcjonowanie;
C.6.W5.	ocenę skuteczności stosowanych metod wychowania, kształcenia, rehabilitacji, resocjalizacji i socjoterapii;
C.6.W6.	rolę i miejsce diagnostyki opiekuńczo-wychowawczej, rehabilitacyjnej, resocjalizacyjnej i socjoterapeutycznej w pracy różnych instytucji.
	W zakresie umiejętności absolwent potrafi:
C.6.U1.	analizować dokumenty i prace dziecka i ucznia pod kątem określenia jego możliwości i specjalnych potrzeb edukacyjnych oraz środowiskowych uwarunkowań jego funkcjonowania;
C.6.U2.	interpretować wyniki diagnozy pedagogicznej;
C.6.U3.	konstruować proste narzędzia do diagnozy pedagogicznej;
C.6.U4.	planować ewaluacje procesu edukacyjno-terapeutycznego dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
	W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

C.6.K1.	przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje związane z organizacją procesu diagnostycznego i postdiagnostycznego;
C.6.K2.	podejmowania współpracy z nauczycielami, specjalistami, rodzicami lub opiekunami, dziećmi i uczniami w poszukiwaniu przyczyn trudności;
C.6.K3.	dzielienia się wiedzą z nauczycielami prowadzącymi zajęcia z dzieckiem lub uczniem i jego rodzicami lub opiekunami na rzecz zapewniania mu optymalnych warunków rozwoju w środowisku włączającym.
C7.Praktyki zawodowe	
	W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
C.7.W1.	specyfikę funkcjonowania przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty, w których jest odbywana praktyka, w szczególności: zadania opiekuńczo-wychowawcze, organizację pracy, zakresy zadań pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz rodzaj prowadzonej dokumentacji;
C.7.W2.	zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole lub placówce systemu oświaty i poza nimi.
	W zakresie umiejętności absolwent potrafi:
C.7.U1.	zaobserwować funkcjonowanie dziecka lub ucznia oraz nauczyciela w życiu przedszkola lub szkoły;
C.7.U2.	dokonać analizy i interpretacji zaobserwowanych lub doświadczonych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych.
	W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
C.7.K1.	skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy.
D. Edukacja włączająca	
D1. Teorie edukacji integracyjnej i włączającej	
	W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
D.1.W1.	pojęcia edukacji włączającej, integracyjnej i ogólnodostępnej; specjalne potrzeby edukacyjne;
D.1.W2.	podstawy i konsekwencje procesu wykluczania; zagadnienie grup defaworyzowanych; zagrożenia wykluczeniem;
D.1.W3.	postawy społeczne – stereotypy, stygmaty, piętna; strategie przeciwdziałania postawom dyskryminacyjnym;
D.1.W4.	teoretyczne podstawy edukacji włączającej; genezę edukacji włączającej w Polsce i na świecie; rozwój edukacji włączającej w międzynarodowym ujęciu porównawczym; społeczny, psychologiczny i prawny wymiar edukacji włączającej;
D.1.W5.	koncepcję wspólnych i swoistych potrzeb dzieci i uczniów i jej konsekwencje dla procesu edukacji;
D.1.W6.	polskie i międzynarodowe regulacje prawne związane z problematyką inkluzji społecznej, w tym edukacyjnej; system edukacji włączającej w Polsce; typy szkół i ich charakterystykę; organizację wsparcia edukacji włączającej; zasady finansowania edukacji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w Polsce;
D.1.W7.	zasady orzekania o potrzebie kształcenia specjalnego w Polsce;
D.1.W8.	zasady kształcenia kadr w zakresie edukacji włączającej; obszary kompetencji nauczycieli w edukacji włączającej; system wsparcia i doskonalenia zawodowego nauczycieli.
	W zakresie umiejętności absolwent potrafi:
D.1.U1.	identyfikować obszary wykluczenia społecznego oraz wskazywać jego przyczyny i symptomy w powiązaniu z różnymi zakresami pedagogiki specjalnej i dziedziną nauk społecznych;
D.1.U2.	wyjaśnić proces wykluczenia społecznego oraz wskazać jego konsekwencje, wykorzystując aktualną wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki specjalnej w powiązaniu z dziedzinami nauk społecznych i humanistycznych;
D.1.U3.	zaprojektować badania efektywności modelu edukacji włączającej.

	W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
D.1.K1.	poszerzania wiedzy w celu własnego rozwoju zawodowego;
D.1.K2.	świadomego podejmowania zobowiązań społecznych związanych z realizacją zadań zawodowych pedagoga specjalnego.
D2. Diagnoza specjalnych potrzeb edukacyjnych, planowanie, realizacja i monitoring działań wspierających	
	W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
D.2.W1.	pojęcie i proces diagnozowania specjalnych potrzeb edukacyjnych; założenia różnicowej i funkcjonalnej diagnozy; kryteria diagnostyczne (ICD, DSM, ICF); wybrane narzędzia diagnozy potrzeb edukacyjnych;
D.2.W2.	założenia i zasady konstruowania indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych oraz zasady i metody ich ewaluacji;
	W zakresie umiejętności absolwent potrafi:
D.2.U1.	dokonać funkcjonalnej charakterystyki dziecka i ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; określić potrzeby edukacyjne i uwarunkowania kształcenia dzieci i uczniów: z niepełnosprawnością intelektualną, dysfunkcją wzroku, dysfunkcją słuchu, chorobą przewlekłą, w tym psychiczną, niedostosowanych społecznie, zagrożonych niedostosowaniem społecznym, z zaburzeniami zachowania i emocji, całościowym zaburzeniem rozwoju, zaburzeniami ruchu, niepowodzeniami szkolnymi wynikającymi ze specyficznych trudności w uczeniu się, zaburzeniami komunikacji i sprawności językowych, trudnościami adaptacyjnymi związanymi z doświadczeniem migracyjnym, trudnościami adaptacyjnymi związanymi z różnicami kulturowymi i wyznaniowymi oraz uczniów uzdolnionych;
D.2.U2.	przeprowadzić diagnozę edukacyjnych potrzeb dziecka i ucznia oraz diagnozę relacji społecznych w grupie rówieśniczej;
D.2.U3.	określić obszary i wskazania terapeutyczne dla dziecka i ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
D.2.U4.	zaprojektować proces ewaluacji indywidualnych programów edukacyjnych.
	W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
D.2.K1.	przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje związane z organizacją procesu edukacyjno-terapeutycznego w edukacji włączającej;
D.2.K2.	postępowania zgodnego z zasadami etyki zawodowej w procesie rozpoznawania specjalnych potrzeb edukacyjnych i określania wskazań terapeutycznych.
D3. Metodyka kształcenia w grupach zróżnicowanych	
	W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
D.3.W1.	istotę i zalety nauczania otwartego w edukacji włączającej; specyfikę pracy w grupie zróżnicowanej, zasady projektowania przestrzeni klasy szkolnej; style poznawcze i strategie uczenia się oraz style nauczania w kontekście grupy heterogenicznej;
D.3.W2.	metodykę wdrażania nauczania otwartego; modele nauczania indywidualizującego;
D.3.W3.	pojęcie i zasady uniwersalnego projektowania zajęć;
D.3.W4.	rolę nowych technologii w dostosowaniu nauczania do potrzeb dzieci i uczniów;
D.3.W5.	metody nauczania (konwencjonalne i niekonwencjonalne metody nauczania i ich adaptację do zróżnicowanych potrzeb dzieci i uczniów, metody aktywizujące, metodę projektów, pracę badawczą dziecka i ucznia), alternatywne sposoby uczenia się i elastycznego nauczania;
D.3.W6.	formy organizacyjne pracy na lekcji (pracę zbiorową, grupową, indywidualną, tutoring uczniowski w klasach włączających); modele nauczania w małych grupach w klasach włączających;
D.3.W7.	modele współpracy nauczycieli i specjalistów oraz ich konsekwencje dla organizacji zajęć edukacyjnych;
D.3.W8.	sposoby i zasady kontroli postępów i oceniania w klasach włączających; znaczenie i sposoby udzielania informacji zwrotnej uczniom w klasach włączających; ocenianie wspierające uczenie się.
	W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

D.3.U1.	projektować zajęcia dla zróżnicowanych grup dzieci i uczniów;
D.3.U2.	dobierać i adaptować środki dydaktyczne do potrzeb dziecka i ucznia; opracowywać materiały dydaktyczne zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania zajęć; dostosować treści i formy sprawdzianów do możliwości uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
D.3.U3.	motywować dziecko i ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; rozwijać jego ciekawość, aktywność i samodzielność, wspierać motywację do uczenia się;
D.3.U4.	stosować ocenianie wspierające uczenie się.
	W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
D.3.K1.	podjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje w edukacji włączającej.
D4. Programy wychowawcze w edukacji integracyjnej i włączającej	
	W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
D.4.W1.	pojęcia wychowania i rozwoju: funkcje wychowania, style wychowania, zagadnienia przymusu i swobody w wychowaniu, wychowania adaptacyjnego i emancypacyjnego; zagadnienie wychowania w kontekście manipulacji; problematykę podmiotowości w wychowaniu;
D.4.W2.	zasady współpracy środowisk wychowawczych w procesie wychowania;
D.4.W3.	konteksty wychowania: kulturę i współczesne media;
D.4.W4.	istotę programu wychowawczego szkoły;
D.4.W5.	uwarunkowania agresji i przemocy w szkole; pojęcia przemocy symbolicznej, przemocy dorosłych i przemocy rówieśniczej;
D.4.W6.	miejsce przedszkola i szkoły jako instytucji wychowawczej;
D.4.W7.	pojęcia stylów i postaw wychowawczych w przedszkolu i szkole, postaw nauczycieli, dzieci i uczniów;
D.4.W8.	cechy środowiska kształcenia i wychowania;
D.4.W9.	zasady życia społecznego i wychowania;
D.4.W10.	zachowania ryzykowne (tradycyjne i nowoczesne), uwarunkowania podejmowania tych zachowań oraz zachowania ryzykowne online i offline;
D.4.W11.	problematykę uzależnienia i zagrożenia uzależnieniem;
D.4.W12.	przesłanki teoretyczne programów profilaktycznych uzależnień oraz programów zapobiegania samobójstwom dzieci i młodzieży;
D.4.W13.	metodykę wykorzystywania konstruowanych programów wychowawczych, ich założenia teoretyczne oraz klasyfikacje programów kształtowania postaw wobec dzieci i uczniów z niepełnosprawnościami i relacji w grupach rówieśniczych.
	W zakresie umiejętności absolwent potrafi:
D.4.U1.	rozpoznać relacje społeczne w przedszkolu i grupie przedszkolnej lub w szkole i klasie szkolnej;
D.4.U2.	diagnozować potrzeby, oczekiwania i zasoby podmiotów życia przedszkolnego i szkolnego;
D.4.U3.	projektować zajęcia dla zróżnicowanych grup dzieci i uczniów;
D.4.U4.	określić cele podejmowanych działań wychowawczych w grupie przedszkolnej i klasie szkolnej, konstruować programy wychowawcze oraz dokonywać ich ewaluacji;
D.4.U5.	diagnozować zachowania świadczące o wystąpieniu konfliktu w grupie zróżnicowanej;
D.4.U6.	rozpoznać przyczyny agresji i przemocy w przedszkolu i szkole oraz podejmować działania profilaktyczne;
D.4.U7.	odróżnić sprawcę od ofiary przemocy;
D.4.U8.	tworzyć programy kształtujące kompetencje społeczno-emocjonalne dzieci i uczniów z niepełnosprawnościami i stosować te programy w grupach przedszkolnych i klasach włączających;
D.4.U9.	ocenić efektywność programów rozwijających kompetencje społeczno-emocjonalne dzieci i uczniów z niepełnosprawnościami;
D.4.U10.	budować programy kształtowania postaw wobec dzieci i uczniów z niepełnosprawnościami i relacji rówieśniczych w grupach integracyjnych.

	W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
D.4.K1.	przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje związane z organizacją procesu edukacyjno-terapeutycznego w przedszkolu i grupie przedszkolnej lub w szkole i klasie szkolnej;
D.4.K2.	postępowania zgodnego z zasadami etyki zawodowej w procesie rozpoznawania zachowań świadczących o wystąpieniu konfliktu lub stosowaniu przemocy i określania działań interwencyjnych, w tym wskazań terapeutycznych;
D5. Organizacja edukacji włączającej	
D.5.W1.	pojęcia procesu i wzorców komunikowania się w przedszkolu, szkole lub placówce systemu oświaty;
D.5.W2.	zagadnienie barier w komunikacji;
D.5.W3.	zasady aktywnego słuchania i nadawania komunikatów;
D.5.W4.	pojęcia komunikacji niewerbalnej, stylów komunikowania się dzieci i uczniów oraz nauczyciela, komunikacji wspomagającej i alternatywnej;
D.5.W5.	pojęcie kultury organizacyjnej przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty;
D.5.W6.	rozwój kultury włączającej przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty i przywódczą rolę dyrektora;
D.5.W7.	założenia teoretyczne, budowę i metodykę stosowania indeksu włączania oraz inne narzędzia wspomagające rozwój edukacji włączającej w przedszkolu i szkole;
D.5.W8.	rolę i organizację wewnątrzszkolnych systemów doskonalenia zawodowego nauczycieli.
	W zakresie umiejętności absolwent potrafi:
D.5.U1.	aktywnie słuchać;
D.5.U2.	porozumiewać się w sytuacjach konfliktowych;
D.5.U3.	podjąć współpracę z nauczycielami, specjalistami, kadrami pomocniczą, rodzicami lub opiekunami dzieci i uczniów oraz ze środowiskiem lokalnym;
D.5.U4.	tworzyć szkolne bazy zasobów metodycznych dla edukacji włączającej;
D.5.U5.	dbać o miejsce i rangę przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty w środowisku lokalnym.
	W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
D.5.K1.	angażowania się w życie szkoły i klasy;
D.5.K2.	podejmowania działań na rzecz przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty;
D.5.K3.	współpracy z nauczycielami, specjalistami, kadrami pomocniczą, rodzicami lub opiekunami dzieci i uczniów oraz ze środowiskiem lokalnym;
D.5.K4.	kształtowania postaw społecznych wobec dzieci i uczniów z niepełnosprawnościami.
D6. Praktyki zawodowe	
	W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
D.6.W1.	specyfikę przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty, w której jest realizowana praktyka, w szczególności działania edukacyjne, terapeutyczne opiekuńczo-wychowawcze, organizację pracy, zakresy zadań pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz rodzaj prowadzonej dokumentacji;
D.6.W2.	Specyfikę edukacji włączającej dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
D.6.W3.	zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole lub placówce systemu oświaty i poza nimi.
	W zakresie umiejętności absolwent potrafi:
D.6.U1.	zaobserwować funkcjonowanie dziecka i ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i nauczyciela w przedszkolu, szkole lub placówce systemu oświaty;
D.6.U2.	dokonać analizy i interpretacji zaobserwowanych lub doświadczonych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych.
	W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

D.6.K1.	skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy.
E.I. Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną	
E.II. Przygotowanie merytoryczne	
	W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
E.II.W1.	podstawy edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną; cele, zadania, przedmiot pedagogiki osób z niepełnosprawnością intelektualną – ujęcie historyczne; koncepcje, modele i definicje niepełnosprawności intelektualnej; miejsce ucznia z niepełnosprawnością intelektualną w systemach edukacji w Polsce i innych państwach; zagadnienie osobowości i zakres kompetencji nauczyciela (wychowawcy); potrzeby i zadania rozwojowe osób z niepełnosprawnością intelektualną w różnych okresach życia; zagadnienia wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka z niepełnosprawnością intelektualną, rolę rodziny tego dziecka oraz systemu wsparcia społecznego;
E.II.W2.	medyczne aspekty edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną; etiologię niepełnosprawności intelektualnej; obrazy kliniczne jednostek chorobowych, w tym genowych i chromosomowych, związanych z niepełnosprawnością intelektualną; współczesne teorie interwencji i rehabilitacji medycznej oraz medyczne aspekty niepełnosprawności sprzężonej;
E.II.W3.	psychologiczne aspekty edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną; kryteria definiowania niepełnosprawności intelektualnej w psychologii klinicznej; genezę niepełnosprawności intelektualnej; podstawy diagnostyki; psychologiczne podstawy terapii osób z niepełnosprawnością intelektualną; wybrane metody, techniki i programy rehabilitacji psychologicznej;
E.II.W4.	kulturowe i społeczne aspekty niepełnosprawności intelektualnej; uwarunkowania jakości życia osób z niepełnosprawnością intelektualną – rolę czynników społeczno-kulturowych; strategie destygmatyzacji i destereotypizacji osób z niepełnosprawnością intelektualną w kontekście rozwiązań rehabilitacyjnych, edukacyjnych, terapeutycznych; zasady partycypacji społecznej jako legitymizacji praw osób z niepełnosprawnością intelektualną;
E.II.W5.	prawne aspekty funkcjonowania osób z niepełnosprawnością intelektualną; zasady orzekania o niepełnosprawności, zagadnienie ubezwłasnowolnienia, rolę ulg i udogodnień, regulacje w zakresie organizacji edukacji i wsparcia społecznego tych osób.
	W zakresie umiejętności absolwent potrafi:
E.II.U1.	analizować podstawy edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną, cele pedagogiki tych osób i jej zadania – ujęcie historyczne, koncepcje, modele i definicje niepełnosprawności intelektualnej; określać miejsce ucznia z niepełnosprawnością intelektualną w systemach edukacji w Polsce i innych państwach; definiować osobowość i kompetencje nauczyciela (wychowawcy); analizować i określać potrzeby i zadania rozwojowe osób z niepełnosprawnością intelektualną w różnych okresach życia; uzasadniać rolę wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka z niepełnosprawnością intelektualną; charakteryzować rolę rodziny osoby z niepełnosprawnością i analizować oraz określać systemy wsparcia społecznego;
E.II.U2.	analizować medyczne aspekty edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną; określać etiologię niepełnosprawności intelektualnej; przedstawiać obrazy kliniczne jednostek chorobowych, w tym genowych i chromosomowych, związanych z niepełnosprawnością intelektualną; analizować i wykorzystywać współczesne teorie interwencji i rehabilitacji medycznej; określać medyczne aspekty niepełnosprawności sprzężonej;
E.II.U3.	analizować psychologiczne aspekty edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną; prezentować kryteria definiowania niepełnosprawności intelektualnej w psychologii klinicznej; określać genezę niepełnosprawności intelektualnej; stosować podstawy diagnostyki; analizować i stosować psychologiczne podstawy terapii osób

	z niepełnosprawnością intelektualną; stosować wybrane metody, techniki i programy rehabilitacji psychologicznej;
E.II.U4.	analizować kulturowe i społeczne aspekty niepełnosprawności intelektualnej; określać jakość życia osób z niepełnosprawnością intelektualną, w tym rolę czynników społeczno-kulturowych; prezentować strategie destygmatyzacji i destereotypizacji osób z niepełnosprawnością intelektualną w kontekście rozwiązań rehabilitacyjnych, edukacyjnych, terapeutycznych; analizować partycypację społeczną jako legitymizację praw osób z niepełnosprawnością intelektualną;
E.II.U5.	analizować prawne aspekty funkcjonowania osób z niepełnosprawnością intelektualną i zasady orzekania w tym zakresie; ocenić konsekwencje ubezwłasnowolnienia; wskazać ulgi i udogodnienia; oceniać organizację edukacji i wsparcia społecznego osób z niepełnosprawnością intelektualną.
	W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
E.II.K1.	autorefleksji nad rozwojem zawodowym;
E.II.K2.	wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy zdarzeń pedagogicznych.
E.2I. Przygotowanie dydaktyczno-metodyczne	
	W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
E.2I.W1	. metodykę nauczania uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim w edukacji wczesnoszkolnej; podstawę programową kształcenia ogólnego w szkole podstawowej (klasy I–III), adaptację treści nauczania i ich realizację w stosunku do dziecka z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim; paradygmat konstruktywistyczny; metodykę nauczania wczesnoszkolnego w zakresie różnych obszarów edukacji; specjalistyczne rozwiązania, ze szczególnym uwzględnieniem nauki czytania i pisania oraz edukacji matematycznej; metodę ośrodków pracy jako propozycję pracy z uczniami z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim na I etapie edukacyjnym; konstruowanie i ewaluowanie indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych na I etapie edukacyjnym;
E.2I.W2.	organizację i specyfikę kształcenia uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim na II i III etapie edukacyjnym; zadania nauczyciela – wychowawcy na różnych etapach edukacyjnych; zasady i reguły pracy dydaktyczno-wychowawczej; cele, treści kształcenia, środki dydaktyczne, metody kształcenia, formy organizacji zajęć, zajęcia pozalekcyjne, wsparcie metodyczne nauczyciela, strategie organizowania zajęć w różnych formach edukacji uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, w tym z dodatkowymi sprzężonymi zaburzeniami; metodyczne aspekty błędów wychowawczych oraz współpracy z rodzicami lub opiekunami uczniów i specjalistami;
E.2I.W3.	metodykę wychowania i kształcenia uczniów z umiarkowaną i znaczną niepełnosprawnością intelektualną w różnych typach placówek systemu oświaty, na różnych etapach edukacyjnych; podstawę programową kształcenia ogólnego dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym w szkołach podstawowych oraz kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy; wielospecjalistyczną ocenę poziomu funkcjonowania ucznia i opracowywanie oraz modyfikowanie indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego; specjalistyczne metody rozwijania kompetencji osobistych, komunikacyjnych i społecznych; zasady organizowania przestrzeni szkolnej oraz optymalnego stanowiska pracy; rolę współpracy z rodziną, nauczycielami i specjalistami;
E.2I.W4.	metodykę pracy rewalidacyjno-wychowawczej z osobami ze sprzężoną i znaczną niepełnosprawnością intelektualną; metody pracy z osobami z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu znacznym; organizację i metodykę zajęć rewalidacyjno-wychowawczych; zasady konstruowania indywidualnego programu zajęć rewalidacyjno-wychowawczych oraz współpracy ze środowiskiem rodzinnym lub personelem opiekuńczym placówek pobytu stałego.
	W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

E.2I.U1.	analizować metodykę nauczania uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim w edukacji wczesnoszkolnej; analizować i realizować podstawę programową kształcenia ogólnego w szkole podstawowej (klasy I–III), dokonywać adaptacji treści nauczania i ich realizacji w stosunku do dziecka z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim; analizować paradygmat konstruktywistyczny; analizować metodykę nauczania wczesnoszkolnego w zakresie różnych obszarów edukacji; analizować i stosować specjalistyczne rozwiązania, ze szczególnym uwzględnieniem nauki czytania i pisanie oraz edukacji matematycznej; stosować metodę ośrodków pracy jako propozycję pracy z uczniami z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim na I etapie edukacyjnym; konstruować i ewaluować indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne na I etapie edukacyjnym;
E.2I.U2.	analizować organizację i specyfikę kształcenia uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim na II i III etapie edukacyjnym; realizować zadania nauczyciela – wychowawcy na różnych etapach edukacyjnych; przestrzegać zasad i reguł pracy dydaktyczno-wychowawczej; określać cele, treści kształcenia, środki dydaktyczne, metody kształcenia, formy organizacji zajęć, planować zajęcia pozalekcyjne, prezentować wsparcie metodyczne nauczyciela; analizować i stosować strategie organizowania zajęć w różnych formach edukacji uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, w tym z dodatkowymi sprzężonymi zaburzeniami; analizować metodyczne aspekty błędów wychowawczych; prezentować metodyczne aspekty współpracy z rodzicami lub opiekunami uczniów oraz specjalistami;
E.2I.U3.	analizować metodykę wychowania i kształcenia uczniów z umiarkowaną i znaczną niepełnosprawnością intelektualną w różnych typach placówek systemu oświaty, na różnych etapach edukacyjnych; realizować podstawę programową kształcenia ogólnego dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym w szkołach podstawowych oraz kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy; dokonywać wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia i opracowywać oraz modyfikować indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne; analizować i stosować specjalistyczne metody rozwijania kompetencji osobistych, komunikacyjnych i społecznych; organizować przestrzeń szkolną oraz optymalne stanowisko pracy; współpracować z rodzinami uczniów, nauczycielami i specjalistami;
E.2I.U4	. analizować metodykę pracy rewalidacyjno-wychowawczej z osobami ze sprzężoną i znaczną niepełnosprawnością intelektualną; analizować i stosować metody pracy z osobami z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu znacznym; analizować organizację i metodyki zajęć rewalidacyjno-wychowawczych; konstruować indywidualne programy zajęć rewalidacyjno-wychowawczych; współpracować ze środowiskiem rodzinnym lub personelem opiekuńczym placówek pobytu stałego.
	W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
E.2I.K1.	okazywania empatii dzieciom i uczniom potrzebującym wsparcia i pomocy;
E.2I.K2.	profesjonalnego rozwiązywania konfliktów w klasie szkolnej i grupie wychowawczej;
E.2I.K3.	samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej;
E.2I.K4.	współpracy z nauczycielami i specjalistami w celu doskonalenia swojego warsztatu pracy.
E.3I. Praktyki zawodowe	
	W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
E.3I.W1.	zadania charakterystyczne dla przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty oraz środowisko, w jakim one działają;
E.3I.W2.	organizację, statut i plan pracy przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty oraz program wychowawczo-profilaktyczny;
E.3I.W3.	zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu, uczniom w szkole lub placówce systemu oświaty i poza nimi.
	W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

E.3I.U1.	wyciągać wnioski z obserwacji pracy nauczycieli, ich interakcji z dziećmi i uczniami oraz sposobu, w jaki planują i przeprowadzają zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze;
E.3I.U2.	wyciągać wnioski z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych przez nauczycieli;
E.3I.U3.	wyciągać wnioski z bezpośredniej obserwacji pozalekcyjnych działań opiekuńczo-wychowawczych nauczycieli, w tym podczas dyżurów na przerwach międzylekcyjnych i zorganizowanych wyjść grup uczniowskich;
E.3I.U4.	zaplanować i przeprowadzić zajęcia pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych;
E.3I.U5.	analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczane w czasie praktyk.
	W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
E.3I.K1.	skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy.
E.A. Edukacja i terapia osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu	
E.1A. Przygotowanie merytoryczne	
	W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
E.1A.W1.	medyczne podstawy zaburzeń ze spektrum autyzmu; anatomię i fizjologię układu nerwowego w kontekście deficytów i nieprawidłowości rozwojowych w spektrum autyzmu oraz psychospołeczne uwarunkowania funkcjonowania osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; zagadnienia zaburzeń genetycznych i niepełnosprawności sprzężonych; podstawy psychiatrii, psychopatologii i neurologii; choroby wieku dziecięcego i wybrane problemy medyczne dotyczące dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w tym diety, suplementację, farmakoterapię; narzędzia do monitorowania stanu zdrowia dzieci; kryteria diagnostyczne zaburzeń ze spektrum autyzmu, ich uwarunkowania i epidemiologię; miejsce zaburzeń autystycznych w medycznych klasyfikacjach nozologicznych (ICD, DSM) i klasyfikacji funkcjonalnej (ICF); zasady diagnozy różnicowej; zagadnienie autystycznego spektrum zaburzeń w kontekście uszkodzenia słuchu, zaburzenia rozwoju intelektualnego oraz innych zaburzeń i niepełnosprawności; funkcjonowanie szkolne uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i jego uwarunkowania;
E.1A.W2	. psychologiczno-pedagogiczne podstawy wiedzy o zaburzeniach ze spektrum autyzmu i działaniach profilaktyczno-wspomagających; podstawy neuropsychologii; zagadnienie zaburzeń ze spektrum autyzmu w kontekście innych zaburzeń neurorozwojowych, w tym afazji, mózgowego porażenia dziecięcego i ADHD; charakterystykę psychologiczną osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w różnych okresach rozwojowych; wczesne symptomy autyzmu; znaczenie środowiska fizycznego, stymulacji i integracji sensorycznej w autyzmie; specyfikę funkcjonowania poznawczego, emocjonalnego i społecznego w zaburzeniach ze spektrum autyzmu; zagadnienie mowy, języka i komunikacji osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; zasady diagnozy psychopedagogicznej uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w tym profile funkcjonalne; metody i narzędzia diagnostyczne, ze szczególnym uwzględnieniem międzynarodowego „złotego standardu diagnostycznego” ADI-R (Autism Diagnostic Interview-Revised) i ADOS (Autism Diagnostic Observation Schedule); metody komunikacji wspomagającej i alternatywnej (AAC); rolę komputera, mediów i nowych technologii w terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; metody psychologiczno-pedagogiczne stosowane w terapii autyzmu w kontekście praktyki opartej na dowodach (evidence base practice), w tym ESDM (The Early Start Denver Model); zasady korekcji zachowań i metody rozwiązywania problemów wychowawczych u dzieci lub uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; różne podejścia do edukacji i terapii dzieci lub uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w tym modele edukacyjno-terapeutyczne, wybrane metody i formy pracy i terapii; zagadnienia pracy z rodzicami lub opiekunami dziecka lub ucznia z zaburzeniami ze

	spektrum autyzmu, wsparcia terapeutycznego i pomocy psychospołecznej rodzinie, wsparcia osoby z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w dorosłym życiu; problematykę zatrudnienia dorosłych osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
	W zakresie umiejętności absolwent potrafi:
E.1A.U1.	analizować medyczne podstawy zaburzeń ze spektrum autyzmu; analizować anatomię i fizjologię układu nerwowego w kontekście deficytów i nieprawidłowości rozwojowych w zaburzeniach ze spektrum autyzmu; analizować zaburzenia genetyczne i niepełnosprawności sprzężone, podstawy psychiatrii, psychopatologii i neurologii; określać choroby wieku dziecięcego i wybrane problemy medyczne dotyczące dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w tym zagadnienia diety, suplementacji i farmakoterapii; stosować narzędzia do monitorowania stanu zdrowia dzieci; opisać kryteria diagnostyczne zaburzeń ze spektrum autyzmu, uwarunkowania i epidemiologię; określać i analizować zaburzenia autystyczne w medycznych klasyfikacjach nozologicznych (ICD, DSM) i klasyfikacji funkcjonalnej (ICF); określać diagnozę różnicową – autystyczne spektrum zaburzeń w kontekście uszkodzenia słuchu, zaburzenia rozwoju intelektualnego oraz innych zaburzeń i niepełnosprawności;
E.1A.U2.	analizować psychologiczno-pedagogiczne podstawy wiedzy o zaburzeniach ze spektrum autyzmu i działaniach profilaktyczno-wspomagających; analizować podstawy neuropsychologii; określać zaburzenia ze spektrum autyzmu i inne zaburzenia neurorozwojowe, w tym afazję, mózgowie porażenie dziecięce i ADHD; dokonywać charakterystyki psychologicznej osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w różnych okresach rozwojowych; rozpoznawać wczesne symptomy autyzmu; określać środowisko fizyczne, stymulację i integrację sensoryczną w autyzmie; analizować specyfikę funkcjonowania poznawczego, emocjonalnego i społecznego w zaburzeniach ze spektrum autyzmu; analizować mowę, język i komunikację osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; realizować diagnozę psychopedagogiczną uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w tym profile funkcjonalne; stosować metody i narzędzia diagnostyczne, ze szczególnym uwzględnieniem międzynarodowego „złotego standardu diagnostycznego” ADI-R (Autism Diagnostic Interview-Revised) i ADOS (Autism Diagnostic Observation Schedule); stosować metody komunikacji wspomagającej i alternatywnej (AAC); określać rolę komputera, mediów i nowych technologii w terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; analizować metody psychologiczno-pedagogiczne stosowane w terapii autyzmu w kontekście praktyki opartej na dowodach (evidence base practice), w tym ESDM (The Early Start Denver Model); rozwiązywać problemy wychowawcze i stosować korekcję zachowania u dzieci lub uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu oraz prezentować różne podejścia do edukacji i terapii tych dzieci i uczniów; opisać modele edukacyjno-terapeutyczne, wybrane metody i formy pracy i terapii; planować i realizować pracę z rodzicami lub opiekunami dziecka lub ucznia z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, wsparcie terapeutyczne i pomoc psychospołeczna rodzinie; określać i realizować wsparcie osoby z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w dorosłym życiu oraz określać problemy zatrudnienia tych osób.
	W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
E.1A.K1.	autorefleksji nad rozwojem zawodowym;
E.1A.K2.	wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy zdarzeń pedagogicznych.
E.2A. Przygotowanie dydaktyczno-metodyczne	
	W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
E.2A.W1.	metodykę wczesnego wspomagania rozwoju dziecka z zaburzeniami ze spektrum autyzmu oraz wielospecjalistyczną ocenę poziomu jego funkcjonowania; zasady planowania pracy dydaktyczno-wychowawczej i terapeutycznej z dziećmi i młodzieżą z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; potrzebę dostosowania wymagań edukacyjnych do specjalnych potrzeb uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, zasady współorganizowania zajęć dydaktycznych przez nauczyciela wspierającego ucznia z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i innymi zaburzeniami neurorozwojowymi; rolę zajęć specjalistycznych i wszechstronną interdyscyplinarną rehabilitację oraz metodykę

	zajęć rehabilitacji indywidualnej ucznia z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; metodykę treningów umiejętności społecznych oraz zajęć aktywizujących w grupie szkolnej; znaczenie rozwijania zamiłowań i zainteresowań, a także problematykę doradztwa zawodowego i wspierania rozwoju zawodowego osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
	W zakresie umiejętności absolwent potrafi:
E.2A.U1.	analizować metodykę wczesnego wspomagania rozwoju dziecka z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; planować, realizować i interpretować wielospecjalistyczną ocenę poziomu funkcjonowania; planować pracę dydaktyczno-wychowawczą i terapeutyczną z dziećmi i młodzieżą z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; dostosowywać wymagania edukacyjne do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; określać zasady współorganizowania zajęć dydaktycznych przez nauczyciela wspierającego ucznia z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i innymi zaburzeniami neurorozwojowymi; określać rolę zajęć specjalistycznych i wszechstronnej interdyscyplinarnej rehabilitacji oraz metodyki zajęć rehabilitacji indywidualnej ucznia z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; planować i realizować metodykę treningów umiejętności społecznych, metodykę zajęć aktywizujących w grupie szkolnej; rozwijać zamiłowania i zainteresowania uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; planować i realizować doradztwo zawodowe oraz wspierać rozwój zawodowy osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
	W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
E.2A.K1.	okazywania empatii dzieciom i uczniom potrzebującym wsparcia i pomocy;
E.2A.K2.	profesjonalnego rozwiązywania konfliktów w klasie szkolnej i grupie wychowawczej;
E.2A.K3.	samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej;
E.2A.K4.	współpracy z nauczycielami i specjalistami w celu doskonalenia swojego warsztatu pracy.
E.3A. Praktyki zawodowe	
	W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
E.3A.W1.	zadania charakterystyczne dla przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty oraz środowisko, w jakim one działają;
E.3A.W2.	organizację, statut i plan pracy przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty oraz program wychowawczo-profilaktyczny;
E.3A.W3.	zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole lub placówce systemu oświaty i poza nimi.
	W zakresie umiejętności absolwent potrafi:
E.3A.U1.	wyciągać wnioski z obserwacji pracy nauczycieli, ich interakcji z dziećmi i uczniami oraz sposobu, w jaki planują i przeprowadzają zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze;
E.3A.U2.	wyciągać wnioski z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych przez nauczycieli;
E.3A.U3.	wyciągać wnioski z bezpośredniej obserwacji pozalekcyjnych działań opiekuńczo-wychowawczych nauczycieli, w tym podczas dyżurów na przerwach międzylekcyjnych i zorganizowanych wyjść grup uczniowskich;
E.3A.U4.	zaplanować i przeprowadzić zajęcia pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych;
E.3A.U5.	analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczone w czasie praktyk.
	W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
3A.K1.	skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami w celu poszerzenia swojej wiedzy.
G. Metodologia badań naukowych	
	W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
G.W1.	filozoficzne, metodologiczne i kulturowe podstawy badań społecznych i edukacyjnych, w tym koncepcje wiedzy, pojęcia nauki i statusu wiedzy naukowej; społeczno-kulturowe

	uwarunkowania badań naukowych; nurty filozoficzne, paradygmaty badawcze i strategie badań naukowych oraz znaczenie i sposoby budowania teorii w badaniach naukowych;
G.W2.	strukturę procesu badawczego w kontekście przyjętej strategii badań naukowych (strategie ilościowe, jakościowe i mieszane), zasady opracowania projektu badawczego, etapy badań naukowych, kryteria wyboru strategii badawczej, w tym cele badań, problemy i hipotezy badawcze, zmienne i związki między zmiennymi, konceptualizację, operacjonalizację zmiennych; strategie i techniki doboru próby badawczej, definiowanie przypadku badawczego; rodzaje i typy badań naukowych, w tym opisowe, diagnostyczne, wyjaśniające, weryfikacyjne, projektujące, porównawcze, eksperymentalne, quasi-eksperymentalne i sondażowe; metody indeksacji, pomiaru i rodzaje skal pomiarowych; zagadnienia związane z badaniami ewaluacyjnymi, panelowymi, socjometrycznymi, porównawczymi, terenowymi, etnograficznymi, performatywnymi i biograficznymi; pojęcia netografii, krytycznej analizy dyskursu i studium przypadku; metody gromadzenia i analizy danych; rodzaje i sposoby wykorzystania obserwacji; typy wywiadów badawczych; analizę dokumentów, treści, tekstową, konwersacyjną, dyskursu i audiowizualną; narzędzia badawcze; zagadnienia związane z konstruowaniem kwestionariuszy, skal pomiarowych, testów pedagogicznych, arkuszy obserwacji i narzędzi socjometrycznych;
G.W3.	specyfikę badań naukowych nad dziećmi i młodzieżą oraz osobami dorosłymi z niepełnosprawnościami;
G.W4.	sposoby prezentacji wyników badań naukowych oraz zasady przygotowania i opracowania różnych rodzajów tekstów naukowych;
G.W5.	różne kryteria jakości badań naukowych, a także zagadnienia: reprezentatywności, trafności, rzetelności, wiarygodności, transparentności, autentyczności, triangulacji perspektyw teoretycznych, metod badawczych i źródeł danych, możliwości uogólnienia i transferu rezultatów badawczych;
G.W6.	cele badawcze i typy badań w kontekście możliwości ich praktycznego zastosowania; sposoby praktycznego wykorzystania badań naukowych, w tym analizę i diagnozę sytuacji, analizę problemów społecznych i pedagogicznych, określanie potrzeb i planowanie działań interwencyjnych, ewaluację osiągnięć; krytyczno-emancypacyjny i transformacyjny potencjał badań naukowych;
G.W7.	podstawowe zasady przeprowadzania badań naukowych, dylematy i wybory etyczne na różnych etapach procesu badawczego, problematykę zaangażowania uczestników badań; społeczno-polityczny kontekst badań społecznych; zagadnienie prezentacji wyników badań w przestrzeni publicznej; pojęcie plagiatu w pracy badawczej;
G.W8.	zasady i technikę przygotowywania prac naukowych.
	W zakresie umiejętności absolwent potrafi:
G.U1.	przygotować projekt badawczy z zastosowaniem różnych strategii badań, w tym ilościowych, jakościowych lub mieszanych; opracować scenariusze badawcze i dyspozycje do badań jakościowych oraz narzędzia do badań ilościowych; dobrać metody, techniki i narzędzia do celu badań ilościowych;
G.U2.	dokonać analizy i interpretacji wyników badań oraz sformułować wnioski pedagogiczne z przeprowadzonych badań;
G.U3.	zastosować wiedzę i umiejętności metodologiczne w projekcie badawczym; wybrać strategię badawczą, sformułować cel i przedmiot badań, opracować metody i techniki badań, sformułować problematykę badań, przygotować narzędzia badawcze, dobrać próbę badawczą, teren i wyznaczyć przebieg badań;
G.U4.	stosować technikę pracy naukowej;
G.U5.	przewodzić badania empiryczne oraz dokonać analizy wyników tych badań;
G.U6.	przeprowadzić proces wnioskowania i zaprezentować wyniki badań.
	W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
G.K1.	przestrzegania etyki badań naukowych;
G.K2.	stosowania etycznych norm w pracy badawczej.

III. OPIS PROGRAMU STUDIÓW

1. Forma studiów

Stacjonarne i niestacjonarne

2. Liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów

335

3. Liczba semestrów

studia stacjonarne i niestacjonarne - 10 semestrów

4. Plan studiów

Plan studiów: studia stacjonarne i niestacjonarne – załącznik nr 1

5. Opis poszczególnych przedmiotów

Opis poszczególnych przedmiotów – załącznik nr 2

6. Matryca efektów uczenia się

Matryca efektów uczenia się - załącznik nr 3

7. Sumaryczne wskaźniki ilościowe charakteryzujące program studiów

Tabela 3.1. Sumaryczne wskaźniki ilościowe programu studiów

Sumaryczne wskaźniki ilościowe programu studiów		
1	Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana do zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów:	ERONI ST: 168,2 ECTS (50,06%) NST: 132,2 (39,3%) ETOSZA ST: 168,2 ECTS (50,6%) NST: 132,6 (39,6%)
2	Liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom podlegającym wyborowi	ST i NST: 102,5 ECTS (30,6%)
3	Liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom z dziedziny nauk humanistycznych	ST i NST: 6 ECTS <i>Filozofia z elementami logiki (2 ECTS); Etyka zawodowa pedagoga specjalnego (2 ECTS); Kultura języka (2 ECTS)</i>
4	Łączna liczba punktów ECTS przypisana zajęciom związanym z prowadzoną działalnością naukową w dyscyplinie do której przyporządkowany jest kierunek studiów	ST i NST: 169 ECTS (50,4%)
5	Łączna liczba punktów ECTS przypisana zajęciom odnoszącym się do dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek studiów: dyscyplina pedagogika	ST i NST: 335 ECTS
6	Łączna liczba godzin zajęć prowadzonych na wnioskowanym kierunku, przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni składającej wniosek jako podstawowym miejscu pracy	5106 z 6806 (75%)

Tabela 3.2. Grupa zajęć związanych z prowadzoną działalnością naukową w dyscyplinie do której przyporządkowany jest kierunek studiów

Grupa zajęć związanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dyscyplinie właściwej dla kierunku, służących przygotowaniu studentów do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności			
Przedmiot/zajęcia (nazwa)	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin (ST/NST)	Liczba punktów ECTS
C. Kształcenie kierunkowe			
C1.4. Historia pedagogiki specjalnej	w	15/10	2
C1.5. Polityka społeczna wobec osób niepełnosprawnych	w/ćw	30/20	3,5
C1.10. Studia nad niepełnosprawnością/Disability studies	w	15/10	2
C1.13. Podstawy wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka	w	15/10	2
C1.16. Pedagogika zdolności/Pedagogy of gifted children	w/ćw	30/20	4
C1.17. Kształcenie specjalne w perspektywie porównawczej	w	15/10	2
C2.1. Psychologia rozwoju dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	w/ćw	45/30	6
C2.2. Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży	w/ćw	45/30	6
C3.1. Podstawy pedagogiki specjalnej	w/ćw	60/40	8
C3.2. Wsparcie środowiska rodzinnego	w/ćw	30/20	4
C4.1. Podstawy andragogiki specjalnej	w	15/10	2
C4.2. Aktywizacja społeczna i kulturalna	zw	15/10	2
C4.3. Doradztwo i aktywizacja zawodowa	w/ćw	30/20	3
C4.4. Seksualność i rodzicielstwo osób z niepełnosprawnościami	ćw	15/10	1
C4.5. Sport osób niepełnosprawnych	ćw	15/10	1
C6.1. Diagnostyka w pedagogice specjalnej	w/ćw	60/40	8
D. Edukacja włączająca Grupa zajęć kierunkowych – obowiązkowych			
D1. Teorie edukacji integracyjnej i włączającej/Theory of inclusive education	w/ćw	30/20	4
D2. Diagnoza specjalnych potrzeb edukacyjnych	w/zw	45/30	6
D3. Planowanie, realizacja i monitoring działań wspierających	w/zw	45/30	6
D4. Metodyka kształcenia w grupach zróżnicowanych	w/ćw	45/30	4
D11. Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły	w/ćw	30/20	3
D12. Kształtowanie kompetencji społeczno-emocjonalnych w grupie integracyjnej i włączającej	w/ćw	30/20	3
D13. Organizacja edukacji włączającej	w/ćw	45/30	4
D14. Projekt badawczy	zw	15/10	2
E1.1+EA.1 Przygotowanie merytoryczne - obowiązkowe			
E1.1. Podstawy edukacji i rehabilitacji	w/ćw	45/30	6
E1.2. Medyczne aspekty edukacji i rehabilitacji	w	30/20	4
E1.3. Psychologiczne aspekty edukacji i rehabilitacji	w/ćw	45/30	5
E1.4. Aspekty kulturowe i społeczne edukacji i rehabilitacji	w/ćw	30/20	4

E1.5. Aspekty prawne edukacji i rehabilitacji	w/ćw	25/15	3
E1.6. Funkcjonalna diagnoza psychopedagogiczna i wielospecjalistyczna ocena poziom funkcjonowania dziecka	w/zw	75/55	9
E1.7. Modele edukacyjno-terapeutyczne	w/zw	60/40	8
E1.10. Współpraca z rodziną	ćw	15/10	2
E1.11. Projekt usamodzielnienia	zw	15/10	2
G. Metodologia badań naukowych			
G.1. G. Metodologia badań naukowych	w/ćw	30/20	4
G.2. Metodologia badań pedagogicznych jakościowych	w/ćw	30/20	3
G.3. Metodologia badań pedagogicznych ilościowych	w/ćw	30/20	3
G.4. Statystyka	w/ćw	30/20	3
E 2. Grupa zajęć ogólnouczelnianych - ograniczonego wyboru			
H1. Ochrona własności przemysłowej i prawo autorskie	w	10/6	0,5
H. Grupa zajęć: Grupa zajęć: Przygotowanie pracy dyplomowej i przygotowanie do egzaminu dyplomowego			
Seminarium Przygotowanie i złożenie pracy dyplomowej	Seminarium	60/40	4 20
Razem:		1265/816h	169 ECTS

Tabela 3.3. Grupa zajęć służących zdobywaniu przez studenta uprawnień do wykonywania zawodu pedagoga specjalnego

Grupa zajęć służących zdobywaniu przez studenta uprawnień do wykonywania zawodu pedagoga specjalnego			
Przedmiot/zajęcia (nazwa)	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin	Liczba punktów ECTS
A. Grupa zajęć podstawowych			
A3. Etyka zawodowa pedagoga specjalnego	w	15/10	2
B. Przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne			
B1. Podstawy psychologii	w/ćw	45/30	6
B2 Psychologia rozwoju	w/ćw	45/30	6
B3 Pedagogika społeczna	w/ćw	15/10	2
B4 Pedagogika ogólna	w/ćw	15/10	2
B5 Teoria wychowania	w/ćw	30/20	4
B6 Dydaktyka ogólna	w/ćw	30/20	4
C. Kształcenie kierunkowe			
C1.4. Historia pedagogiki specjalnej	w/ćw	15/10	2
C1.10. Studia nad niepełnosprawnością/Disability studies	w/ćw	15/10	2
C1.13. Podstawy wczesnego wspomagania rozwoju dziecka	w/ćw	15/10	2
C1.14. Podstawy pedagogiki resocjalizacyjnej	w/ćw	15/10	2
C1.15. Wybrane aspekty zaburzeń zachowania	w/ćw	15/10	2
C1.16. Pedagogika zdolności/Pedagogy of gifted children	w/ćw	30/20	4

C1.17. Kształcenie specjalne w perspektywie porównawczej	w/ćw	15/10	2
C2.1. Psychologia rozwoju dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	w/ćw	45/30	6
C2.2. Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży	w/ćw	45/30	6
C3.1. Podstawy pedagogiki specjalnej	w/ćw	60/40	8
C3.2. Wsparcie środowiska rodzinnego	w/ćw	30/20	4
C4.1. Podstawy andragogiki specjalnej	w	15/10	2
C4.2. Aktywizacja społeczna i kulturalna	zw	15/10	2
C4.3. Doradztwo i aktywizacja zawodowa	w/ćw	30/20	4
C4.4. Seksualność i rodzicielstwo osób z niepełnosprawnościami	ćw	15/10	2
C4.5. Sport osób niepełnosprawnych	ćw	15/10	2
C5.1. Dydaktyka specjalna	w/ćw	60/40	8
C6.1 Diagnostyka w pedagogice specjalnej	w/ćw	60/40	8
D. Edukacja włączająca			
D1. Teorie edukacji integracyjnej i włączającej/Theory of inclusive education	w/ćw	30/20	4
D2. Diagnoza specjalnych potrzeb edukacyjnych	w/zw	45/30	6
D3. Planowanie, realizacja i monitoring działań wspierających	w/zw	45/30	6
D4. Metodyka kształcenia w grupach zróżnicowanych	w/ćw	45/30	5,5
D5. Metodyka kształcenia uczniów z niepełnosprawnością sensoryczną	ćw	30/20	3
D6. Metodyka kształcenia uczniów z niepełnosprawnością ruchową i przewlekle chorych	ćw	15/10	1,5
D7. Metodyka kształcenia uczniów z trudnościami w uczeniu się	ćw	15/10	1,5
D8. Metodyka kształcenia uczniów zdolnych	ćw	15/10	1,5
D9. Metodyka kształcenia uczniów z zaburzeniami komunikacji	ćw	15/10	1,5
D10. Metodyka kształcenia uczniów z zachowaniami ryzykownymi	ćw	15/10	1,5
D11. Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły	w/ćw	30/20	3
D12. Kształtowanie kompetencji społeczno-emocjonalnych w grupie integracyjnej i włączającej	w/ćw	30/20	3
D13. Organizacja edukacji włączającej	w/ćw	45/30	4
D14. Projekt badawczy	zw	15/10	2
EI+EA. Przygotowanie merytoryczne -obowiązkowe			
E1.1. Podstawy edukacji i rehabilitacji	w/ćw	45/30	6
E1.2. Medyczne aspekty edukacji i rehabilitacji	w	30/20	4
E1.3. Psychologiczne aspekty edukacji i rehabilitacji	w/ćw	45/30	5
E1.4. Aspekty kulturowe i społeczne edukacji i rehabilitacji	w/ćw	30/20	4
E1.5. Aspekty prawne edukacji i rehabilitacji	w/ćw	25/15	3
E1.6. Funkcjonalna diagnoza psychopedagogiczna i wielospecjalistyczna ocena poziom funkcjonowania dziecka	w/zw	75/55	9
E1.7. Modele edukacyjno-terapeutyczne	w/zw	60/40	8

E1.8. Metody komunikacji wspomagającej i alternatywnej	w/zw	45/30	5
E1.9. ICT w pracy z uczniem	zw	15/10	2
E1.10. Współpraca z rodziną	ćw	15/10	2
E1.11. Projekt usamodzielnienia	zw	15/10	2
EI.2. Przygotowanie dydaktyczno-metodyczne ERONI			
EI2.1. Metodyka nauczania uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim w edukacji wczesnoszkolnej	w/zw	60/40	7
EI2.2. Organizacja kształcenia uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim na II i III etapie edukacyjnym	w/zw	45/30	6
EI2.3. Metodyka wychowania i kształcenia uczniów z umiarkowaną i znaczną niepełnosprawnością intelektualną	w/zw	45/30	6
EI2.4. Metodyka pracy rewalidacyjno-wychowawczej z osobami ze sprzężoną i znaczną niepełnosprawnością intelektualną	w/zw	45/30	6
EI2.5. Metodyka zajęć rehabilitacji indywidualnej	zw	30/20	4
EI2.6. Metodyka pracy rewalidacyjno-wychowawczej z osobami z głęboką niepełnosprawnością intelektualną	zw	15/10	1
EA.2. Przygotowanie dydaktyczno-metodyczne ETOZSA			
EA2.1. Metodyka wczesnego wspomagania rozwoju dziecka z zaburzeniami ze spektrum autyzmu	w/zw	30/20	4
EA2.2. Metodyka nauczania uczniów ze spektrum autyzmu w edukacji wczesnoszkolnej	w/zw	60/40	7
EA2.3. Organizacja kształcenia uczniów ze spektrum autyzmu na II i III etapie edukacyjnym	w/zw	45/30	6
EA2.4. Praca wychowawcza i terapeutyczna z dziećmi i młodzieżą z zaburzeniami ze spektrum autyzmu	w/zw	45/30	5
EA2.5. Metodyka treningu umiejętności społecznych	zw	30/20	4
EA2.6. Metodyka zajęć rehabilitacji indywidualnej	zw	30/20	4
I. Praktyka			
I.1. Praktyki zawodowe sem. 2		30	2
I.2. Praktyki zawodowe sem. 5		30	2
I.3. Praktyki zawodowe sem. 5		30	2
I.4. Praktyki zawodowe 6		40	3
I.5. Praktyki zawodowe 7		80	6
I EI 1. Praktyki zawodowe sem. 10		20	1
I EI 2. Praktyki zawodowe sem. 10		20	1
I EI 3. Praktyki zawodowe sem. 10		40	2
I EI 4. Praktyki zawodowe sem. 10		20	1
I EI 5. Praktyki zawodowe sem. 10		20	1
I EA 1. Praktyki zawodowe sem. 10		20	1
I EA 2. Praktyki zawodowe sem. 10		40	2
I EA 3. Praktyki zawodowe sem. 10		20	1
I EA 4. Praktyki zawodowe sem. 10		40	2

Razem:	ERONI:1720/1150h ETOSZA: 1720/1150h oraz 330h praktyki	ERONI: 239 ECTS ETOSZA: 239 ECTS
---------------	---	---

Tabela 3.4. Grupa zajęć do wyboru

Grupa zajęć do wyboru			
Przedmiot/zajęcia (nazwa)	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin (ST/NST)	Liczba punktów ECTS
C. Kształcenie kierunkowe			
C1.10.Studia nad niepełnosprawnością/Disability studies	w	15/10	2
C1.17.Pedagogika zdolności/Pedagogy of gifted children	w/ćw	30/20	4
D. Edukacja włączająca			
D1.Teorie edukacji integracyjnej i włączającej/Theory of inclusive education	w/ćw	30/20	4
D4.Metodyka kształcenia w grupach zróżnicowanych/Differentiated instruction	w/ćw	45/30	5,5
D13. Projekt badawczy/Projekt edukacyjny	zw	15/10	2
EI+E.1. Przygotowanie merytoryczne -obowiązkowe			
E1.11. Projekt usamodzielnienia	ćw	15/10	2
EI.2. Przygotowanie dydaktyczno-metodyczne (zakres do wyboru)			
EI. Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną			ERONI: 30 ECTS
EI2.1. Metodyka nauczania uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim w edukacji wczesnoszkolnej	w/zw	60/40	7
EI2.2. Organizacja kształcenia uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim na II i III etapie edukacyjnym	w/zw	45/30	6
EI2.3. Metodyka wychowania i kształcenia uczniów z umiarkowaną i znaczną niepełnosprawnością intelektualną	w/zw	45/30	6
EI2.4. Metodyka pracy rewalidacyjno-wychowawczej z osobami ze sprzężoną i znaczną niepełnosprawnością intelektualną	w/zw	45/30	6
EI2.5. Metodyka zajęć rehabilitacji indywidualnej	zw	30/20	4
EI2.6. Metodyka pracy rewalidacyjno-wychowawczej z osobami z głęboką niepełnosprawnością intelektualną	zw	15/10	1
EA. Edukacja i terapia osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu			ETOZSA: 30 ECTS
EA2.1. Metodyka wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka z zaburzeniami ze spektrum autyzmu	w/zw	30/20	4

EA2.2. Metodyka nauczania uczniów ze spektrum autyzmu w edukacji wczesnoszkolnej	w/zw	60/40	7
EA2.3. Organizacja kształcenia uczniów ze spektrum autyzmu na II i III etapie edukacyjnym	w/zw	45/30	6
EA2.4. Praca wychowawcza i terapeutyczna z dziećmi i młodzieżą z zaburzeniami ze spektrum autyzmu	w/zw	45/30	5
EA2.5. Metodyka treningu umiejętności społecznych	zw	30/20	4
EA2.6. Metodyka zajęć rehabilitacji indywidualnej	w	30/20	4
H. Grupa zajęć ogólnouczelnianych			
H2. Język obcy (angielski lub niemiecki) – poziom B2+	ćw	150/80	8
I. Praktyka			
I.1. Praktyki zawodowe sem. 2		30	2
I.2. Praktyki zawodowe sem. 5		30	2
I.3. Praktyki zawodowe sem. 5		30	2
I.4. Praktyki zawodowe sem. 6		40	3
I.5. Praktyki zawodowe sem. 7		80	6
I_EI_1. Praktyki zawodowe sem. 10		20	1
I_EI_2. Praktyki zawodowe sem. 10		20	1
I_EI_3. Praktyki zawodowe sem. 10		40	2
I_EI_4. Praktyki zawodowe sem. 10		20	1
I_EI_5. Praktyki zawodowe sem. 10		20	1
I_EA_1. Praktyki zawodowe sem. 10		20	1
I_EA_2. Praktyki zawodowe sem. 10		40	2
I_EA_3. Praktyki zawodowe sem. 10		20	1
I_EA_4. Praktyki zawodowe sem. 10		40	2
J. Przygotowanie pracy dyplomowej i przygotowanie do egzaminu dyplomowego			
J1. Seminarium dyplomowe	Seminarium	60/40	4
J2. Przygotowanie pracy dyplomowej i przygotowanie do egzaminu dyplomowego			20
Razem:		ERONI: 600/380h ETOZSA: 600/380h oraz 330h praktyki	ERONI: 102,5 ECTS (30,6%) ETOZSA: 102,5 ECTS (30,6%)

8. Praktyka

Podstawowym celem praktyk zawodowych jest budowanie doświadczenia zawodowego studentów poprzez zastosowanie zdobytej wiedzy teoretycznej w działalności praktycznej i badawczej. Praktyka zawodowa umożliwi studentowi zapoznanie się z całokształtem działalności pracy pedagoga specjalnego i kształtowanie umiejętności niezbędnych w przyszłej pracy zawodowej, w tym dotyczących m.in.:

- Znajomości specyfiki przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty, w której jest odbywana praktyka, w szczególności jej zadań opiekuńczo-wychowawczych, edukacyjnych

i rehabilitacyjnych, organizacji pracy, zakresu zadań uczestników procesów pedagogicznych oraz rodzaju prowadzonej dokumentacji;

- znajomości zasad zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole lub placówce systemu oświaty i poza nimi;
- dokonania obserwacji sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, funkcjonowania ucznia i klasy, działań nauczyciela oraz wyciągania wniosków dla własnej praktyki;
- umiejętności planowania i prowadzenia zajęć edukacyjnych i rehabilitacyjnych;
- skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy.

Szczegółowe cele oraz zakres poszczególnych praktyk został uszczegółowiony w kartach przedmiotów oraz w procedurze dotyczącej praktyk studenckich WSZJK - Zasady odbywania studenckich praktyk na Wydziale Filologiczno-Pedagogicznym.

Karty przedmiotów dla grupy zajęć kierunkowych:

I.1. Praktyki zawodowe sem. 2

I.2. Praktyki zawodowe sem. 5

I.3. Praktyki zawodowe sem. 5

I.4. Praktyki zawodowe sem. 6

I.5. Praktyki zawodowe sem. 7

Karty przedmiotów dla ERONI:

I_EI_1. Praktyki zawodowe sem. 10

I_EI_2. Praktyki zawodowe sem. 10

I_EI_3. Praktyki zawodowe sem. 10

I_EI_4. Praktyki zawodowe sem. 10

I_EI_5. Praktyki zawodowe sem. 10

Karty przedmiotów dla ETOSZA:

I_EA_1. Praktyki zawodowe sem. 10

I_EA_2. Praktyki zawodowe sem. 10

I_EA_3. Praktyki zawodowe sem. 10

I_EA_4. Praktyki zawodowe sem. 10

Łączny wymiar praktyki wynosi 330 godzin. Za zaliczenie praktyki zawodowej student otrzymuje w sumie 21 punkty ECTS. Wymiar, zasady i forma odbywania praktyk dla poszczególnych specjalności zaprezentowano w tabelach 3.5. i 3.6.

Tabela 3.5. Wymiar, zasady i forma odbywania praktyk ERONI

Rodzaj praktyki	Wymiar godzinowy	Czas realizacji (semestr)	Liczba punktów ECTS
1. Praktyka asystencka śródroczna przedszkole/szkoła lub placówka ogólnodostępna/integracyjna	30	2	2
2. Praktyka asystencko-pedagogiczna śródroczna w przedszkolu (przedszkole: ogólnodostępne, integracyjne lub specjalnej)	30	5	2
3. Praktyka asystencko-pedagogiczna śródroczna w szkole (szkoła: ogólnodostępna, integracyjna lub specjalna)	30	5	2
4. Praktyka asystencko-pedagogiczna śródroczna w przedszkolu	40	6	3
5. Praktyka asystencko-pedagogiczna śródroczna w szkole	80	7	6

6. Praktyka asystencko-pedagogiczna ciągła w szkole podstawowej specjalnej lub ogólnodostępnej lub integracyjnej w klasach 1-3	20	10	1
7. Praktyka asystencko-pedagogiczna ciągła w przedszkolach specjalnych dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym	20	10	1
8. Praktyka asystencko-pedagogiczna ciągła w szkole podstawowej dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym	40	10	2
9. Praktyka asystencko-pedagogiczna ciągła w szkole przysposabiającej do pracy dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym	20	10	1
10. Praktyka asystencko-pedagogiczna ciągła w zespołach rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci z głęboką niepełnosprawnością intelektualną	20	10	1
Razem: 330 godzin, 21 punkty ECTS			

Tabela 3.6. Wymiar, zasady i forma odbywania praktyk ETOSZA

Rodzaj praktyki	Wymiar godzinowy	Czas realizacji (semestr)	Liczba punktów ECTS
1. Praktyka asystencka śródroczna przedszkole/szkoła lub placówka ogólnodostępna/integracyjna	30	2	2
2. Praktyka asystencko-pedagogiczna śródroczna w przedszkolu (30 godz.) (przedszkole: ogólnodostępne, integracyjne lub specjalnej)	30	5	2
3. Praktyka asystencko-pedagogiczna śródroczna w szkole (30 godz.) (szkoła: ogólnodostępna, integracyjna lub specjalna)	30	5	2
4. Praktyka asystencko-pedagogiczna śródroczna w przedszkolu	40	6	3
5. Praktyka asystencko-pedagogiczna śródroczna w szkole	80	7	6
6. Praktyka asystencko-pedagogiczna ciągła w przedszkolu ogólnodostępnym lub integracyjnym (20 godz.)	20	10	1
7. Praktyka asystencko-pedagogiczna ciągła w przedszkolu specjalnym (40 godz.)	40	10	2
8. Praktyka asystencko-pedagogiczna ciągła w placówkach ogólnodostępnych lub integracyjnych: szkoła podstawowa/szkoła ponadpodstawowa (20 godz.)	20	10	1
9. Praktyka asystencko-pedagogiczna ciągła w placówkach specjalnych: szkoła podstawowa/szkoła ponadpodstawowa (40 godz.)	40	10	2
Razem: 330 godzin, 21 punkty ECTS			

Studenci jednolitych studiów magisterskich na kierunku Pedagogika specjalna mogą odbyć praktykę w placówkach/instytucjach, z którymi Uczelnia podpisała Porozumienie wieloletnie w sprawie odbywania praktyk studenckich. Lista placówek dostępna jest na stronie KPiP <http://kpp.uniwersytetradom.pl>.

Ponadto, studenci mogą odbyć praktykę w placówkach/institucjach, które samodzielnie wyszukają i dopełnią formalności związane z ich odbyciem.

Praktyki zawodowe odbywają się w przedszkolach, szkołach i placówkach systemu oświaty, w których do zajmowania stanowiska nauczyciela są wymagane kwalifikacje określone w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela, w szczególności w szkołach specjalnych i oddziałach specjalnych.

Praktyka może odbywać się w wybranej przez studenta placówce/institucji, w kraju lub za granicą, której profil działania umożliwi studentowi zrealizowanie ogólnych celów praktyki, odpowiada charakterowi studiów oraz Pracodawca potwierdzi możliwość osiągnięcia zakładanych dla praktyki efektów uczenia się. W tym celu Pracodawca akceptuje Program praktyk i tym samym oświadcza, że treści objęte programem praktyk są możliwe do zrealizowania w reprezentowanej przez niego placówce/institucji.

Merytoryczny nadzór i opiekę ze strony Uczelni nad odbywanymi przez studentów praktykami sprawują Opiekunowie UTH - nauczyciele akademicy powołani przez Rektora na wniosek Dziekana/Prodziekana WF-P. Praktyka studencka odbywana jest na podstawie Porozumienia zawieranego pomiędzy Uczelnią a placówką/institucją (Organizatorem praktyki).

W celu oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w wyniku odbywania praktyki obligatoryjnie dla każdego studenta stosuje się pisemne Zaświadczenie z odbycia praktyki studenckiej.

W celu doskonalenia jakości kształcenia opiekun praktyk z ramienia Uczelni dokonuje wybiórczej hospitacji praktyk. Hospitacja praktyk przebiega zgodnie z zapisami procedury dot. realizacji praktyk studenckich WSZJK WF-P.

Wnioski projakościowe z realizacji praktyk oraz z ich hospitacji składane są po każdej praktyce do Wydziałowego opiekuna praktyk studenckich.

9. Forma zakończenia studiów

Warunkiem ukończenia jednolitych studiów magisterskich na kierunku *Pedagogika specjalna* oraz uzyskania dyplomu ukończenia studiów jest uzyskanie określonych w programie studiów efektów uczenia się, którym przypisano 335 punktów ECTS, pozytywna ocena pracy dyplomowej oraz złożenie egzaminu dyplomowego.

Szczegółowe informacje precyzujące zasady dyplomowania określają Zasady prowadzenia procesu dyplomowania zawarte w Regulaminie studiów Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego im. K. Pułaskiego w Radomiu oraz z Procedurze dyplomowania studentów Wydziału Filologiczno-Pedagogicznego stanowiącej integralną część Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Praca dyplomowa jest samodzielnym opracowaniem zagadnienia naukowego, prezentującym ogólną wiedzę i umiejętności studenta związane ze jednolitymi studiami magisterskimi na kierunku *Pedagogika specjalna* (profil ogólnoakademicki) oraz umiejętności samodzielnego analizowania i wnioskowania. Praca magisterska jest potwierdzeniem nabycia przez studenta umiejętności polegających na wykorzystaniu wiedzy uzyskanej w toku studiów do rozwiązania problemu praktycznego lub badawczego istotnego z punktu widzenia nauk społecznych. Tematyka i zakres prac dyplomowych muszą mieć merytoryczny związek z kierunkiem studiów. Pracę dyplomową stanowi praca pisemna.

Studenci przygotowują się do pisania pracy dyplomowej w trakcie seminariów dyplomowych prowadzonych przez promotorów prac w semestrze IX i X. Warunkiem zaliczenia seminarium dyplomowego w semestrze IX jest przedstawiony przez studenta konspekt pracy dyplomowej obejmujący swoim zakresem charakterystykę problemu rozwiązywanego przez studenta, analizę literatury dotyczącej tematu pracy, przedstawienie promotorowi części teoretycznej pracy oraz wykazanie się znajomością narzędzi badawczych niezbędnych do zrealizowania rozwiązania problemu będącego przedmiotem pracy dyplomowej. W sem. X warunkiem zaliczenia jest przedłożenie pracy dyplomowej w wersji przed ostateczną redakcją.

Tematy prac dyplomowych ustalają promotorzy po konsultacji ze studentami na początku semestru IX. Tematy te są zatwierdzane przez Dziekana. Promotorami są w pierwszej kolejności samodzielni pracownicy nauki oraz doktorzy z dużym dorobkiem naukowym i dydaktycznym.

Nie później niż na 2 tygodnie przed planowanym terminem egzaminu dyplomowego student składa w Biurze Obsługi Studenta dwa egzemplarze wydrukowanej pracy dyplomowej, z zachowaniem wymogów określonych w procedurze antyplagiatowej. Promotor dopuszcza pracę do oceny i recenzji, jeśli spełnia wymogi określone w procedurze antyplagiatowej. Podstawą prawną wprowadzenia procedury antyplagiatowej prac dyplomowych jest Zarządzenie Rektora Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu.

Po złożeniu pracy, zatwierdzonej przez promotora, Dziekan wyznacza jednego recenzenta pracy. Oceny pracy dyplomowej dokonuje promotor oraz jeden recenzent. W przypadku, gdy ocena recenzenta jest niedostateczna, o dopuszczeniu do egzaminu dyplomowego decyduje Dziekan Wydziału, po uzyskaniu pozytywnej oceny drugiego recenzenta.

Prace dyplomowe oceniane są w skali ocen określonej w Regulaminie Studiów. Student ma prawo zapoznać się z treścią recenzji przed obroną.

Kryteria oceny pracy dyplomowej zostały szczegółowo określone w karcie przedmiotu J_2_Przygotowanie i złożenie pracy dyplomowej.

Egzamin dyplomowy odbywa się według zasad ustalonych w Regulaminie studiów i obejmuje:

- prezentację pracy dyplomowej, w szczególności jej cel, zakres oraz wnioski, wynikające z przeprowadzonych badań,
- odpowiedź na dwa pytania z zakresu przedmiotów podstawowych i kierunkowych.

Pytania, o których mowa powyżej, student wybiera losowo.

Student jednolitych studiów magisterskich na kierunku *Pedagogika specjalna* zdał egzamin dyplomowy, jeśli uzyskał oceny co najmniej dostateczne z wymienionych wyżej elementów egzaminu.